

Særberetning

**EU's finansiering af
rensningsanlæg for
byspildevand i Donaus
opland: Der er brug for en
yderligere indsats for at
hjælpe medlemsstaterne
med at opfylde EU's
spildevandspolitiske mål**

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tlf. +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Yderligere oplysninger om EU fås på internet via Europaserveren (<http://europa.eu>)

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2015

Print	ISBN 978-92-872-2428-6	ISSN 1831-0796	doi:10.2865/568121	QJ-AB-15-006-DA-C
PDF	ISBN 978-92-872-2462-0	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/888185	QJ-AB-15-006-DA-N
EPUB	ISBN 978-92-872-2407-1	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/404860	QJ-AB-15-006-DA-E

© Den Europæiske Union, 2015
Eftertryk tilladt med kildeangivelse
Tilladelse til at anvende eller gengive figur 1 skal indhentes direkte hos indehaveren af ophavsretten.

Printed in Luxembourg

Særberetning

EU's finansiering af rensningsanlæg for byspildevand i Donaus opland: Der er brug for en yderligere indsats for at hjælpe medlemsstaterne med at opfylde EU's spildevandspolitiske mål

(artikel 287, stk. 4, andet afsnit, TEUF)

Revisionsrettens særberetninger præsenterer resultaterne af forvaltningsrevisioner og juridisk-kritiske revisioner vedrørende specifikke EU-budgetområder eller forvaltningsspørgsmål. Med henblik på at opnå maksimal effekt udvælger og udformer Revisionsretten sine revisionsopgaver under hensyntagen til de risici, der knytter sig til resultatopnåelse eller regeloverholdelse, de pågældende indtægters eller udgifters omfang, den fremtidige udvikling samt den politiske og offentlige interesse.

Denne forvaltningsrevision blev udført af Revisionsafdeling II - der ledes af Henri Grethen, medlem af Revisionsretten - hvis speciale er udgiftsområderne strukturpolitikker, transport og energi. Revisionsarbejdet blev ledet af George Pufan, medlem af Revisionsretten, med støtte fra kabinetschef Patrick Weldon, attaché Mircea Radulescu, kontorchef Alain Vansilliette, holdleder Marion Colonerus, revisor Zuzana Gullova, revisor Attila Horvay-Kovacs, revisor Jean-François Hynderick, revisor Dana Moraru, revisor Radka Papouskova, revisor Tomasz Plebanowicz og revisor Olivier Prigent.

Fra venstre til højre: Mircea Radulescu, Alain Vansilliette, Olivier Prigent, George Pufan, Zuzana Gullova, Patrick Weldon, Attila Horvay-Kovacs og Tomasz Plebanowicz.

Punkt

Glossar

I–VII **Resumé**

1–11 **Indledning**

1–7 **Baggrund**

8–11 **EU's medfinansiering af spildevandsrelateret infrastruktur**

12–17 **Revisionens omfang og revisionsmetoden**

18–105 **Bemærkninger**

18–33 **Overholdelsen af fristerne i direktivet om rensning af byspildevand**

21–29 Medlemsstaterne overholdt generelt fristerne i direktivet om rensning af byspildevand med hensyn til spildevandsopsamling, men ikke med hensyn til spildevandsrensning

30–31 Kommissionen har kun delvise oplysninger om situationen i byområder med under 2 000 PE

32–33 Kommissionen er ved at følge op på tilfælde af manglende overholdelse i tre af de fire besøgte medlemsstater

34–44 **Anvendelsen af de EU-midler, der var til rådighed i programperioden 2007-2013**

36–41 De midler, der var til rådighed under de operationelle programmer for perioden 2007-2013, var ikke blevet absorberet fuldt ud

42–44 Målene for output- og resultatindikatorerne var for det meste ikke blevet nået ved udgangen af 2013

45–88 **Effektiviteten af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand**

46–71 Resultater opnået på rensningsanlæg for byspildevand

72–88 Anvendelse af slam fra rensningsanlæg for byspildevand

89–105 **Den finansielle bæredygtighed af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand**

95–99 De spildevandstakster, der blev opkrævet hos brugerne, sikrede kun fuld omkostningsdækning i 11 % af tilfældene

100–101 I 92 % af de tilfælde, hvor der kun var delvis omkostningsdækning, lå vandtaksterne under det niveau, som Kommissionen angiver som overkommeligt

102–105 De finansielle reserver er ikke tilstrækkelige til at sikre fornyelse af infrastrukturen

106–119 **Konklusioner og anbefalinger**

Bilag I — Rensning af byspildevand

Bilag II — Liste over de undersøgte spildevandsrensningsanlæg

Bilag III — Frister for gennemførelse af direktivet om rensning af byspildevand

Kommissionens svar

Biokemisk iltbehov (BOD₅): Den mængde ilt, som mikroorganismene skal bruge for at fjerne de biologisk nedbrydelige organiske og mineralske stoffer i vandet. Traditionelt anvendes BOD₅ til måling af iltforbruget udtrykt i mg O₂/l efter fem dage. Jo højere BOD₅-værdien er, jo mere ilt forbruger mikroorganismene, og jo mere forurennet er vandet.

Byområde: Et område, hvor befolkningen og/eller de økonomiske aktiviteter er tilstrækkelig koncentreret til, at byspildevand kan opsamles og ledes til et rensningsanlæg for byspildevand eller et endeligt udledningssted.

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling: Den Europæiske Fond for Regionaludvikling har til formål at styrke den økonomiske og sociale samhørighed i Den Europæiske Union ved at udligne de største regionale skævheder gennem finansiel støtte til etablering af infrastruktur og til produktive investeringer i jobskabelse, hovedsagelig rettet mod virksomheder.

Det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument (ISPA): Et finansielt instrument, der støttede kandidatlandenes tiltrædelsesforberedelser (første driftsår 2000). Det ydede bistand til infrastrukturprojekter på de prioriterede EU-indsatsområder miljø og transport. Efter landenes tiltrædelse (10 lande i 2004 og to lande i 2007) blev ISPA-projekterne til samhørighedsfondsprojekter.

Direktivet om rensning af byspildevand: Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 har til formål at beskytte miljøet mod de skadelige virkninger af udledning af byspildevand og udledning fra visse industrielle sektorer. Det foreskriver opsamling og rensning af spildevand i byområder med over 2 000 personækvivalenter (PE) og en mere vidtgående rensning i byområder med over 10 000 PE i følsomme områder. Det foreskriver også, at der i alle byområder med under 2 000 PE, hvor der findes kloaknet, skal sikres passende rensning ved udledning til ferskvand og flodmundinger.

Egenkontrol: Dette udtryk bruges i denne beretning om i) den kontrol, som en operatør udfører regelmæssigt i forbindelse med den daglige drift af et rensningsanlæg for byspildevand med det formål at overvåge kvaliteten af det udledte spildevand og indholdet i slammet, og ii) den kontrol, som industrianlæg udfører med det formål at overvåge kvaliteten af det spildevand, der tilledes et offentligt kloaknet.

Eutrofiering: Vands berigelse med næringssalte, især kvælstof- og fosforforbindelser, der medfører en øget algevekst, som nedsætter vandets iltniveau og medfører, at naturlige vandplanter, fisk og andet akvatisk dyreliv forsvinder.

Forhåndsbetingselser: Ved udarbejdelsen af de operationelle programmer, der modtager medfinansiering fra de europæiske struktur- og investeringsfonde i programperioden 2014-2020, skal medlemsstaterne vurdere, om bestemte foruddefinerede forhåndsbetingselser er opfyldt. Hvis de ikke er opfyldt, skal der udarbejdes handlingsplaner for at sikre, at de opfyldes senest 31.12.2016.

Følsomt område: Medlemsstaten skal udpege et vandområde som følsomt, hvis det er i) et vandområde eller en del af et vandområde, hvor der er risiko for eutrofiering, ii) et vandområde, der er beregnet til vandindvinding og kan indeholde en for høj nitratkoncentration, eller iii) et område, hvor en mere vidtgående rensning er nødvendig for at opfylde kravene i Rådets direktiver.

Det er af afgørende betydning, at sådanne områder udpeges som følsomme, da dette er bestemmende for, hvilken type spildevandsrensning der skal udføres for at mindske indholdet af stoffer, der medfører eutrofiering.

Kemisk iltbehov (COD): Den mængde ilt, der skal bruges til med kemiske midler at oxidere de organiske og mineralske stoffer i vandet. Dette parameter udtrykkes i mg O₂/l.

Kloaknet: Den fysiske infrastruktur, inklusive rør, pumper, filtre, kanaler osv., der bruges til at lede spildevandet fra dets oprindelsessted til det sted, hvor det skal renses eller bortskaffes.

Mere vidtgående rensning/tertiær rensning af spildevand: En biologisk/kemisk proces, der som fastsat i direktivet anvendes, når det er nødvendigt at nedsætte koncentrationen af næringssalte (kvælstof og fosfor) i det rensede spildevand, før det udledes til recipientvandområder, hvor der er risiko for eutrofiering.

Normale områder: Vandområder eller dele af vandområder, hvor der ikke er risiko for eutrofiering.

Operationelt program: Et operationelt program opstiller en medlemsstats prioriteter og specifikke målsætninger og angiver for en given periode (generelt syv år), hvordan midlerne (EU-midler samt national offentlig og privat medfinansiering) vil blive anvendt til at finansiere projekter. Projekterne skal bidrage til at opfylde et antal målsætninger, der er fastsat i det operationelle programs prioritetsakse. Der findes programmer for hver af fondene på samhørighedsområdet (Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Socialfond). Et operationelt program udarbejdes af medlemsstaten og skal godkendes af Kommissionen, før der kan foretages betalinger fra EU-budgettet. Programmet kan kun ændres i løbet af perioden, hvis parterne er enige om det.

Personækvivalent (PE): Et kvantitativt udtryk for spildevands forureningsbelastning, der bruges til at angive, hvor mange »ækvivalente« personer der skal til for at skabe en bestemt forureningsbelastning. Én PE svarer til forureningsbelastningen fra spildevand produceret af én indbygger, defineret som den mængde organisk stof, der kan nedbrydes biologisk med et fem-døgns biokemisk iltforbrug på 60 g ilt pr. dag.

Primær rensning: Mekanisk proces, hvor der sker en første udskillelse af store slampartikler fra spildevandet.

Princippet om, at forurenere betaler: Dette princip er fastsat i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (artikel 191, stk. 2). I forbindelse med spildevand betyder det, at udledere af spildevand skal betale for den forårsagede forurening (f.eks. betaler husholdninger for spildevandsrensning via vandafledningsprisen, mens spildevandsrensningsanlæg betaler en forureningsafgift).

Programperiode: Den flerårige ramme, inden for hvilken strukturfondenes og Samhørighedsfondens udgifter planlægges og afholdes.

Renset spildevand: Spildevand, der udledes til vandområder efter rensning.

Rensningsanlæg for byspildevand: En infrastruktur, som udfører en række rensningsprocesser med henblik på at nedbringe forureningen i spildevandet fra et byområde til et acceptabelt niveau, før det udledes til recipientvandområder.

Samhørighedsfonden: Samhørighedsfonden har til formål at styrke den økonomiske og sociale samhørighed i Den Europæiske Union ved at finansiere miljø- og transportprojekter i medlemsstater, hvis bruttonationalindkomst pr. indbygger er lavere end 90 % af EU-gennemsnittet.

Sekundær rensning: Biologisk proces, hvor spildevandet renses for at fjerne de organiske forurenende stoffer, der kan nedbrydes biologisk.

Spildevand: Vand, hvis kvalitet er blevet forringet. Normalt transporteres det i et kloaknet og renses i et rensningsanlæg. Det rensede spildevand udledes til et recipientvandområde gennem en afløbskanal. Spildevand fra områder uden adgang til et offentligt kloaknet ledes til lokale systemer, f.eks. septiktanke.

Spildevandsudledningstilladelse: Bruges i denne beretning om tilladelser, der udstedes til udledere af spildevand i overensstemmelse med de nationale lovbestemmelser. Tilladelserne til spildevandsrensningsanlæg indeholder bl.a. oplysninger om anlæggenes kapacitet og de grænseværdier, der skal overholdes for en række parametre og forurenende stoffer.

Total mængde suspenderet stof (TSS): Den mængde mineralske og organiske partikler, som er suspenderet i vandet, og som kan opfanges af et porøst filter. Dette parameter udtrykkes også i mg/l.

Vandafledningspris (vandafledningstakst): Den takst, der opkræves hos dem, der udleder spildevand til et kloaknet og/eller et rensningsanlæg, dvs. brugerne af spildevandrensningen. Der kan være forskellige vandafledningstakster for forskellige brugere (f.eks. husholdninger og industrianlæg).

Vandløbsopland: Landområde, hvorfra al overfladestrømning løber gennem en række mindre og større vandløb og eventuelt søer ud til havet i én enkelt flodmunding eller ét enkelt delta.

I Spildevand og slam fra byområder kan skade kvaliteten af Europas søer, floder, kystvande, jord og grundvand. EU har derfor vedtaget en række direktiver og gennem Samhørighedsfonden og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling medfinansieret opførelsen af rensningsanlæg for byspildevand.

II Rettens revision var koncentreret om fire medlemsstater i Donaus opland (Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Rumænien og Slovakiet). Retten analyserede de fremskridt, der er gjort med hensyn til at gennemføre direktivet om rensning af byspildevand, og undersøgte en stikprøve på 28 EU-medfinansierede rensningsanlæg og vurderede anlæggenes resultater vedrørende spildevandsrensning, håndteringen af det producerede slam og infrastrukturens finansielle bæredygtighed.

III Retten konkluderede, at udgifterne fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling/Samhørighedsfonden i programperioden 2007-2013 har spillet en væsentlig rolle med hensyn til at fremme opsamling og rensning af spildevand, men at dette ikke har været nok til at sikre overholdelse af fristerne vedrørende spildevandsrensning. Retten anbefaler, at Kommissionen styrker rapporteringskravene, og at medlemsstaterne indfører lovbestemmelser med henblik på at sikre, at husholdningerne hurtigt tilslutter sig det offentlige kloaknet.

IV Retten konstaterede, at de EU-midler, der var til rådighed i programperioden 2007-2013, er blevet absorberet langsomt, og at indikatorerne i de operationelle programmer ikke gør det muligt at analysere de fremskridt, der gøres med hensyn til at gennemføre direktivet. Retten anbefaler, at medlemsstaterne fremlægger ajourførte oplysninger om de finansielle ressourcer, som det vil kræve at sikre fuld overholdelse af direktivet, og om deres potentielle finansieringskilder.

V De EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand, som Retten undersøgte, overholdt for det meste spildevandskravene i deres udledningstilladelser og i direktivet (hvor det var relevant). Omkring en tredjedel af anlæggene er imidlertid overdimensionerede (selv når der tages højde for planlagte fremtidige tilslutninger). Retten anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne dels lægger vægt på, at anlæggene har den rette størrelse, dels tager fat på spørgsmålet om overløb efter voldsomt uvejr, der kan indvirke negativt på vandkvaliteten, og at anlægsoperatørerne udnytter eventuelle muligheder for at spare på driftsomkostningerne. Endvidere anbefaler Retten, at Kommissionen vurderer, om direktivets koncentrationsgrænser er hensigtsmæssige under hensyntagen til de teknologiske forbedringer, der er sket siden 1991, da direktivet om rensning af byspildevand blev vedtaget.

VI Håndteringen af slam var hensigtsmæssig på de undersøgte spildevandsrensingsanlæg, undtagen i én medlemsstat. Der er imidlertid ikke nødvendigvis fastsat bindende krav vedrørende forurenende stoffer i forbindelse med alle anvendelser af slam. Retten anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne opstiller kriterier for alle anvendelser og træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre en solid overvågning af forurenende stoffer.

VII Den finansielle bæredygtighed af den EU-medfinansierede infrastruktur var ikke helt tilfredsstillende. Retten anbefaler, at Kommissionen tilskynder medlemsstaterne til at føre en ansvarlig prissætningspolitik for spildevand, så taksterne ikke ligger under de 4 %, som Kommissionen angiver som overkommeligt. Endvidere bør der træffes foranstaltninger til at sikre, at der vil være tilstrækkelige midler til rådighed til den nødvendige vedligeholdelse og fornyelse.

Baggrund

01

Hovedmålet for EU's vandpolitik er at sikre, at der i hele EU er tilstrækkeligt vand af god kvalitet til at dække befolkningens behov og skåne miljøet. EU's borgere nævner vandforurening som en af de største miljøbekymringer.

02

Denne beretning fokuserer på Donaus opland, som er Europas største vandløbsopland (801 463 km²) og berører 19 lande. Det er sårbart over for vandforurening fra forskellige kilder.

03

En af kilderne til vandforurening er udledning af delvis rensset eller urensset spildevand fra byområder. I henhold til Rådets direktiv fra 1991 om rensning af byspildevand¹ skal medlemsstaterne inden en bestemt frist sikre, at alle byområder bliver forsynet med kloaknet til opsamling af byspildevand, og at det opsamlede spildevand underkastes passende rensning.

04

Slam fra rensningsanlæg for byspildevand kan være skadeligt for vand og jordbund, hovedsagelig på grund af dets indhold af tungmetaller. Bortskaffelse af slam i overfladevand er derfor ikke længere tilladt, og direktivet om rensning af byspildevand indeholder bestemmelser om genanvendelse af slam. Anvendelsen af slam på landbrugsjord² reguleres af slamdirektivet³, som specificerer reglerne for prøveudtagning og analyse af slam og jord og fastsætter, hvilke grænseværdier der gælder for koncentrationen af tungmetaller, og hvor store mængder der højst må tilføres jorden.

05

Der gives en kort oversigt over rensning af spildevand og bortskaffelse af slam i *bilag I*.

06

Vandrammedirektivet⁴ har til hovedformål at sikre en god tilstand for overfladevand og grundvand senest i 2015. Det vigtigste redskab til at gennemføre direktivet er vandområdeplanerne. Hver medlemsstat skulle senest i 2009 for hvert vandområdedistrikt inden for sit område udarbejde en vandområdeplan med et indsatsprogram⁵. Dette program skulle bl.a. indeholde de foranstaltninger, der kræves for at gennemføre EU's lovgivning om beskyttelse af vand (f.eks. direktivet om rensning af byspildevand).

07

Det er fastsat i det generelle EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020⁶, der blev vedtaget i 2013, at udledningen af kvælstof og fosfor skal reduceres, herunder udledningen fra by- og industrispildevand og fra brug af gødningsstoffer. Tilsvarende er det i 2012-planen for beskyttelse af Europas vandressourcer⁷ udpeget som en nødvendig foranstaltning at forbedre graden af overholdelse med hensyn til spildevandsrensning gennem en langsigtet investeringsplanlægning.

- 1 Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40).
- 2 Jordforurening kan føre til vandforurening enten ved nedsivning til grundvandet eller ved afstrømning.
- 3 Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden, i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg (EFT L 181 af 4.7.1986, s. 6).
- 4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).
- 5 Medlemsstater, der på deres område har dele af forskellige vandløbsoplande (f.eks. har Den Tjekkiske Republik dele af Donaus opland såvel som dele af Oders og Elbens oplande), skulle udarbejde en plan for hver af disse dele (vandområdedistrikter).
- 6 Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1386/2013/EU af 20. november 2013 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 »Et godt liv i en ressourcebegrænset verden« (EUT L 354 af 28.12.2013, s. 171).
- 7 COM(2012) 673 final af 14. november 2012.

EU's medfinansiering af spildevandsrelateret infrastruktur

08

Der kan opnås støtte til udgifterne i forbindelse med etablering, opgradering og modernisering af spildevandsrensningsanlæg og kloaknet fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden. Til projekter i landdistrikter kan der også ydes medfinansiering fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. De medlemsstater, der tiltrådte EU i 2004 og 2007, havde fra år 2000 og frem til deres tiltrædelse adgang til midler under det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument (ISPA). Ved medlemsstaternes tiltrædelse blev ISPA-projekterne til samhørighedsfondsprojekter.

09

De EU-midler til spildevandsinfrastruktur, der blev tildelt under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden, beløb sig til ca. 12,9 milliarder euro i programperioden 2000-2006 og 14,6 milliarder euro i programperioden 2007-2013.

10

Medfinansierede infrastrukturprojekter (jf. **tekstboks 1**) gennemføres under delt forvaltning, og Kommissionen bærer det endelige ansvar for gennemførelsen af EU's budget⁸. Ud over de operationelle programmer godkendte Kommissionen i programperioden 2000-2006 også de ansøgninger, som medlemsstaterne indsendte vedrørende projekter under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling med samlede omkostninger på over 50 millioner euro og samtlige samhørighedsfondsprojekter og ISPA-projekter. I programperioden 2007-2013 var det ud over programmerne kun »store projekter« (dvs. projekter på over 50 millioner euro), der skulle godkendes af Kommissionen⁹. I beslutningen om medfinansiering af et projekt fastsættes tilskudsbeløbet (støttesatsen) og de finansieringsbetingelser, der skal være opfyldt.

8 Artikel 17, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 317 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

9 Fra 1. januar 2007 til 25. juni 2010 var beløbet 25 millioner euro i forbindelse med miljørelaterede projekter.

Et eksempel på de medfinansierede projekter, Retten besøgte

Foto 1 - Spildevandsrensningsanlæg (Ungarn - Zalaegerszeg)
Kilde: Revisionsretten.

Et projekt i Ungarn omfattede i) etablering af et nyt kloaknet i nogle dele af byområdet og udvidelse af det eksisterende kloaknet i andre dele, ii) opgradering af rensningsanlægget for byspildevand med henblik på at sikre fjernelse af næringsstoffer og iii) opførelse af et nyt slambehandlingsanlæg.

Kommissionen godkendte projektet i december 2004, og anlæggene blev taget i drift i december 2011. De samlede udgifter til dette projekt var 48,3 millioner euro, hvoraf EU-tilskuddet udgjorde 36,2 millioner euro.

11

To generaldirektorater i Kommissionen spiller en væsentlig rolle i forbindelse med spildevandsrensning:

- a) Generaldirektoratet for Miljø er ansvarligt for EU's miljøpolitik på vandområdet, herunder også spildevandsrensning. Det skal overvåge gennemførelsen af den relevante lovgivning (f.eks. overholdelsen af fristerne for opfyldelsen af målene i direktivet om rensning af byspildevand) og skal også indlede overtrædelsesprocedurer, når det er nødvendigt. Det bliver hørt af Generaldirektoratet for Regionalpolitik og Bypolitik, når dette vurderer kvaliteten af forslagene til operationelle programmer. Det bliver også hørt i forbindelse med vurderingen af »store projekter« og samhørighedsfondsprojekter
- b) Generaldirektoratet for Regionalpolitik og Bypolitik er ansvarligt for EU's budget på området regionalpolitik, som spildevandsrelaterede projekter kan medfinansieres under.

Revisionens omfang og revisionsmetoden

12

Ved denne revision vurderede Retten, om udgifterne fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling/Samhørighedsfonden til spildevandsrensning effektivt understøtter medlemsstaternes bestræbelser på at opfylde EU's spildevandspolitiske mål. Retten vil i andre beretninger beskæftige sig med emner i relation til gennemførelsen af vandrammedirektivet i Donaus opland.

13

Revisionen var koncentreret om fire medlemsstater i den øvre, den centrale og den nedre del af Donaus opland: Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Rumænien og Slovakiet¹⁰.

14

Retten søgte svar på følgende fire spørgsmål:

- a) Overholdt medlemsstaterne fristerne for opfyldelse af kravene i direktivet om rensning af byspildevand?
- b) Gjorde medlemsstaterne hensigtsmæssig brug af de midler, der var til rådighed i programperioden 2007-2013?
- c) Fungere de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand effektivt?
- d) Er de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand finansielt bæredygtige?

15

EU's samlede bidrag til spildevandsrensningsprojekter i de fire medlemsstater var på 2,1 milliarder euro i programperioden 2000-2006¹¹ og 5,8 milliarder euro¹² i perioden 2007-2013.

16

Som grundlag for sin revision vurderede Retten:

- a) de mest aktuelle data om byområdernes tilslutningsgrad, spildevandsrensningsanlæggenes rensningseffektivitet og antallet af byområder, hvor kravene i direktivet om rensning af byspildevand endnu ikke var opfyldt
- b) resultaterne fra 28 rensningsanlæg for byspildevand. I forbindelse med denne revision var kun anlæg i drift relevante, og stikprøven bestod derfor hovedsagelig af projekter, der havde modtaget EU-finansiering i programmeringsperioden 2000-2006. **Bilag II** giver en liste over de undersøgte spildevandsrensningsanlæg, der alle havde en kapacitet på over 2 000 personækvivalenter (PE).

10 En del af Den Tjekkiske Republik, en stor del af Slovakiet og hele Ungarn og Rumænien ligger i Donaus opland.

11 De besøgte medlemsstaters projekter blev finansieret af ISPA fra 2000 til tiltrædelsen og af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden fra tiltrædelsen og fremefter.

12 Data pr. 31.12.2013 (baseret på de årlige gennemførelsesrapporter).

Revisionens omfang og revisionsmetoden

17

Retten indhentede revisionsbevis ved gennemgang og analyse af dokumenter (f.eks. nationale strategier, gennemførelsesrapporter, retsakter, statistikker og resultatdata fra anlægsoperatører) og ved samtaler, dels med tjenestemænd i Kommissionen og i medlemsstaterne, dels med repræsentanter for rensningsanlæggenes ejere og operatører. Retten besøgte 14 af de 28 rensningsanlæg i stikprøven i perioden fra marts 2013 til januar 2014 og foretog en detaljeret undersøgelse af dokumentationen vedrørende de 14 anlæg, den ikke besøgte. De anvendte vurderingskriterier beskrives nærmere i de forskellige dele af denne beretning.

Overholdelsen af fristerne i direktivet om rensning af byspildevand

18

Direktivet om rensning af byspildevand fastsætter følgende:

- Alle byområder med over 2 000 PE skal have kloaknet eller - hvis det ikke er velbegrunder at etablere kloaknet¹³ - individuelle systemer eller andre egnede systemer, som sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau (direktivets artikel 3).
- I alle byområder med over 2 000 PE skal spildevand underkastes sekundær rensning, så det rensede spildevand fra spildevandsrensningsanlæggene overholder koncentrationsgrænserne for det biokemiske iltbehov (BOD_5), det kemiske iltbehov (COD) og den totale mængde suspenderet stof (TSS) (artikel 4).
- I alle byområder med over 10 000 PE i følsomme områder¹⁴ skal spildevand underkastes mere vidtgående rensning, så det rensede spildevand fra spildevandsrensningsanlæggene overholder koncentrationsgrænserne for den totale mængde kvælstof¹⁵ (N_{tot}) og den totale mængde fosfor (P_{tot}) (artikel 5).
- I alle byområder med under 2 000 PE, hvor der findes kloaknet, skal der sikres passende rensning ved udledning til ferskvand og flodmundinger (artikel 7).

19

De fire medlemsstater, som Retten besøgte, havde forskellige frister for at opfylde disse krav (jf. **bilag III**). Hvis en medlemsstat ikke overholder EU-lovgivningen, kan Kommissionen indlede en overtrædelsesprocedure og i sidste ende indbringe sagen for Domstolen.

20

Retten undersøgte:

- om de mellemliggende og/eller endelige frister var overholdt for byområder med over 2 000 PE
- om der forelå oplysninger om, hvorvidt der var sørget for passende spildevandsrensning i byområder med under 2 000 PE, hvor der findes kloaknet
- om Kommissionen havde truffet foranstaltninger i de tilfælde, hvor fristerne i direktivet om rensning af byspildevand ikke var overholdt.

13 Et individuelt system kan f.eks. være en sivebrønd.

14 Områder defineres som følsomme på grundlag af kriterierne i direktivet om rensning af byspildevand (jf. **glossaret**).

15 Den totale mængde kvælstof betyder: summen af den totale mængde Kjeldahl-kvælstof (organisk N + NH_3), nitrat (NO_3)-kvælstof og nitrit (NO_2)-kvælstof.

Medlemsstaterne overholdt generelt fristerne i direktivet om rensning af byspildevand med hensyn til spildevandsopsamling, men ikke med hensyn til spildevandsrensning

Tre af de fire medlemsstater overholdt deres frister vedrørende spildevandsopsamling

21

På grundlag af Kommissionens analyse af data fra medlemsstaterne¹⁶ konkluderer Retten med hensyn til spildevandsopsamling (direktivets artikel 3), at det ud af de fire besøgte medlemsstater kun var Rumænien, der ved udgangen af 2012 var lidt bagud i forhold til de mellemliggende frister (jf. **tabel 1**).

22

Retten bemærker dog, at det ikke på grundlag af medlemsstaternes data kan vurderes, om de individuelle systemer, der opsamler en del af spildevandsbelastningen, sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau som kloaknettet. I nogle byområder ledes en ganske stor del af spildevandsbelastningen til individuelle systemer, i nogle tilfælde op til 100 %. Medio 2014 anmodede Kommissionen om nærmere oplysninger fra Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Slovakiet om, hvordan de nationale myndigheder sikrer sig, at de individuelle systemer sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau som kloaknettet.

16 Data indsendt i 2014 med angivelse af situationen pr. referencedatoen 31.12.2012 for Den Tjekkiske Republik, Rumænien og Slovakiet og pr. referencedatoen 31.12.2011 for Ungarn.

Tabel 1

Overholdelsen af direktivets frister vedrørende spildevandsopsamling (pr. 31.12.2012)

Medlemsstat	Krav	Resultater: Procentdelen af byområder ¹ med spildevandsopsamling og den procentdel af spildevandsbelastningen ² , der opsamles i individuelle systemer
Den Tjekkiske Republik	100 % af byområderne senest i 2010	100 %; 7 % af spildevandsbelastningen opsamles i individuelle systemer.
Ungarn	154 byområder (31 % af det samlede antal) senest i 2010	100 %; 14 % af spildevandsbelastningen opsamles i individuelle systemer.
Rumænien	61 % af spildevandsbelastningen senest i 2010	Kun seks byområder opfylder kravene helt. De mellemliggende frister vedrører spildevandsbelastningen: Ved udgangen af 2012 var den faktiske opsamlingsgrad 60,2 %; 1 % af spildevandsbelastningen opsamles i individuelle systemer.
Slovakiet	291 byområder (82 % af det samlede antal) senest i 2010	100 %; 13 % af spildevandsbelastningen opsamles i individuelle systemer, og 0,4 % opsamles ikke.

1 Ifølge Kommissionen opfylder et byområde kravene, hvis mindst 98 % af byområdetets samlede spildevandsbelastning opsamles, og hvis den spildevandsbelastning, der ikke opsamles, ikke overstiger 2 000 PE.

2 Spildevandsbelastningen er den mængde bionedbrydeligt organisk stof, der produceres af et byområde, udtrykt i PE.

Kilde: Kommissionens analyse af data fra medlemsstaterne.

Bemærkninger

23

Det forhold, at der findes et kloaknet, er desuden ikke ensbetydende med, at alle de husholdninger, der kan tilsluttes, faktisk er tilsluttet. Nogle husholdninger kan f.eks. foretrække at fortsætte med individuelle systemer af omkostningsmæssige årsager. Med henblik på at sikre, at husholdningerne tilslutter sig kloaknettet, har alle de fire besøgte medlemsstater indført lovbestemmelser, der påbyder tilslutning, og i nogle tilfælde giver bestemmelserne mulighed for at pålægge bøder for manglende tilslutning (jf. **tabel 2**). Det gælder imidlertid for tre af de fire medlemsstater, at der ikke er fastsat tilslutningsfrister, eller at bestemmelserne er vagt formuleret. Dette kan vanskeliggøre en effektiv håndhævelse af påbud om tilslutning til et eksisterende kloaknet. I forbindelse med denne revision undersøgte Retten ikke de nationale myndigheders håndhævelse af påbuddene.

Ingen af de fire besøgte medlemsstater overholdt fristerne for spildevandsrensning

24

På grundlag af Kommissionens analyse af data fra medlemsstaterne konkluderer Retten med hensyn til det rensede spildevand, at alle fire medlemsstater i forskellig grad overskred deres frister for overholdelse¹⁷ af de koncentrationsgrænser, der var fastsat for bestemte parametre ved udgangen af 2012 (jf. de mellemliggende frister for Ungarn, Rumænien og Slovakiet i **tabel 3** og oversigten over samtlige frister i **bilag III**). På grund af forsinkelserne i forhold til de mellemliggende frister og behovet for at finde andre finansieringskilder (jf. punkt 39 og 40) vil det blive ekstremt vanskeligt for Slovakiet og Rumænien at overholde de endelige frister i henholdsvis 2015 og 2018.

17 Overholdelsen af lovgivningen kontrolleres hierarkisk. Det vil sige, at manglende overholdelse af forpligtelserne vedrørende opsamling (direktivets artikel 3) fører til manglende overholdelse af forpligtelserne vedrørende rensning (artikel 4 og, i relevante tilfælde artikel 5), selv om kvalitetsstandarderne for det rensede spildevand opfylder direktivets krav. Tilsvarende kan artikel 5 (mere vidtgående rensning) ikke anses for overholdt i et byområde, der ikke opfylder kvalitetsstandarderne for sekundær rensning.

Tabel 2 Nationale lovbestemmelser, der skal sikre tilslutning til et eksisterende kloaknet

Medlemsstat	Lovbestemmelser
Den Tjekkiske Republik	Kommunerne kan gøre tilslutning obligatorisk og pålægge bøder for manglende overholdelse. I forbindelse med nye byggerier og ombygninger skal der sørges for rensning eller bortskaffelse af spildevand. Der er ikke fastsat nogen frister.
Ungarn	Obligatorisk tilslutning senest 90 dage efter etableringen af et kloaknet. Der pålægges bøder (opkræves som skat) for manglende tilslutning.
Rumænien	Obligatorisk tilslutning af bygninger, hvor der gennemføres socioøkonomiske aktiviteter. Operatører af spildevandsrensningsanlæg kan blive pålagt bøder for uberettigede forsinkelser i forbindelse med tilslutning af nye brugere.
Slovakiet	Obligatorisk tilslutning for ejere af ejendomme, der producerer spildevand, medmindre ejerne har tilladelse til at rense spildevand på andre måder (men der er ikke fastsat nogen frister). Der pålægges bøder for manglende tilslutning.

Kilde: Revisionsrettens analyse af den nationale lovgivning.

Overholdelse af direktivets frister for spildevandsrensning (pr. 31.12.2012)

Medlemsstat	Opfyldelse af kravene til sekundær rensning (overholdelse af koncentrationsgrænserne for BOD ₅ , COD og TSS)		Opfyldelse af kravene til mere vidtgående rensning i følsomme områder (overholdelse af koncentrationsgrænserne for N _{tot} og P _{tot})	
	Krav	Resultat	Krav	Resultat
Den Tjekkiske Republik	594 byområder (senest i 2010)	512 (86 %)	132 byområder (senest i 2010)	83 (63 %)
Ungarn	154 byområder (senest i 2010)	130 (84 %)	6 byområder (senest i 2008)	5 (83 %)
			Jf. punkt 25 og 26	
Rumænien	Spildevandsbelastning (i PE) 10 829 595 (senest i 2010) 12 953 045 (senest i 2013)	Spildevandsbelastning (i PE) 8 184 225 (76 % (sammenlignet med 2010)) (63 % (sammenlignet med 2013))	Spildevandsbelastning (i PE) 7 688 721 (senest i 2010) 9 196 314 (senest i 2013)	1 530 828 (20 %) (17 %)
Slovakiet	258 byområder (senest i 2012)	236 (92 %)	81 byområder (senest i 2010)	41 (51 %)

Kilde: Kommissionens analyse af data fra medlemsstaterne.

25

Ifølge direktivet (artikel 5, stk. 4) behøver kravene til de enkelte spildevandsrensningsanlæg (om nedbringelse af N_{tot} og P_{tot}) ikke at blive anvendt i følsomme områder, hvor det kan dokumenteres, at den procentvise nedbringelse af forurenende stoffer i den samlede mængde spildevand, der udledes til rensningsanlæg (over 2 000 PE) i det pågældende område, er mindst 75 % for både N_{tot} og P_{tot}.

26

I tiltrædelsestraktaten blev kun en lille del af Ungarn (seks byområder) betegnet som et følsomt område, hvor der senest i 2008 skulle foretages mere vidtgående rensning. Som følge af en aftale mellem Rumænien og Ungarn meddelte Ungarn imidlertid Kommissionen i marts 2009, at landet inden udgangen af 2018 vil anvende bestemmelserne i artikel 5, stk. 4, på den samlede mængde spildevand, der ledes til rensningsanlæg (svarende til 498 byområder). Ifølge de ungarske myndigheders oplysninger til Kommissionen var den procentvise nedbringelse i den mængde spildevand, der ledes til rensningsanlæg, 73,1 % for N_{tot} og 74,4 % for P_{tot} ved udgangen af 2012 (ved udgangen af 2010 var tallene henholdsvis 71,5 % og 79,5 %).

Ændringer i antallet af byområder og i de tal for spildevandsbelastningen, som medlemsstaterne indberetter, har betydning for anvendelsen af direktivet

27

Et byområde er defineret som et område, hvor befolkningen og/eller de økonomiske aktiviteter er tilstrækkelig koncentreret til, at byspildevand kan opsamles og ledes til et rensningsanlæg eller et udledningssted. Det er medlemsstaterne selv, der fastlægger byområderne og afgør, hvilke bebyggelser der indgår i samme byområde.

28

Direktivet stiller strengere krav til medlemsstaterne vedrørende byområder med over 2 000 PE. Rettens analyse viste, at antallet af byområder

med over 2 000 PE og den tilsvarende spildevandsbelastning ændrede sig væsentligt over tid i Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Rumænien. Den største ændring fandt sted i Rumænien (hvor antallet af byområder faldt med 29 %, og spildevandsbelastningen faldt med 17 %) (jf. **tabel 4**). Hvis et byområde ikke længere har over 2 000 PE, skal det ikke længere opfylde spildevandskravene (dvs. overholde koncentrationsgrænserne) (jf. punkt 18), og dermed finder direktivets frister ikke længere anvendelse på dette byområde.

29

Der er mange byområder i de 28 medlemsstater, og Kommissionen kan derfor ikke overvåge hver enkelt sag for at sikre, at de rapporterede ændringer i antallet af byområder er reelle og fører til en korrekt anvendelse af direktivet.

Tabel 4 Medlemsstaternes indberetninger til Kommissionen om ændringer i antallet af byområder og i spildevandsbelastningen

Medlemsstat	Ændring i antal (over 2 000 PE)	Ændring i spildevandsbelastning (i PE)	Bemærkninger
Den Tjekkiske Republik	2008: 618 2012: 598 = et fald på 3 %	2008: 8 429 183 2012: 7 590 604 = et fald på 10 %	Hovedsagelig byområder, hvis størrelse faldt til under 2 000 PE.
Ungarn	2005: 404 2007: 497 2012: 498 = en stigning på 23 % siden 2005 og stort set ingen ændring siden 2007	2005: 9 643 155 2007: 13 231 718 2012: 11 665 187 = et fald på 12 % siden 2007	Der er uoverensstemmelser mellem de data, der er indberettet til Kommissionen, og dataene i det ungarske dekret 173/2014 (VII.18.), hvor der er angivet 566 byområder og en spildevandsbelastning på 10 767 713 PE.
Rumænien	2007: 2 620 2012: 1 852 = et fald på 29 %	2007: 25 838 316 2012: 21 409 175 = et fald på 17 %	Byområder, hvis størrelse faldt til under 2 000 PE, og ændringer i byområdernes sammensætning.
Slovakiet	Ingen ændringer siden 2005: 356	2005: 5 054 900 2008: 5 259 370 2012: 5 072 755 = et fald på 4 % siden 2008	

Kilde: Revisionsrettens analyse af data indsendt fra medlemsstaterne til Kommissionen.

Bemærkninger

Kommissionen har kun delvise oplysninger om situationen i byområder med under 2 000 PE

30

Med henblik på at udarbejde vandområdeplaner som fastsat i vandrammedirektivet skal medlemsstaterne vurdere, om forureningen fra byområder (inklusive byområder med under 2 000 PE), har en så stor indvirkning på vandområderne, at der er behov for handling (jf. punkt 6). Endvidere skal vandområdeplanerne omfatte foranstaltninger til at sikre gennemførelsen af direktivet om rensning af byspildevand. Med hensyn til byområder med under 2 000 PE kræver Kommissionen i øvrigt ingen specifik rapportering fra medlemsstaterne i medfør af direktivet om rensning af byspildevand (dvs. oplysninger om de pågældende byområder og deres opfyldelse af kravene i artikel 7).

31

Retten konstaterede, at Kommissionen kun har delvise oplysninger om situationen i byområder med under 2 000 PE. Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Slovakiet angiver ikke i deres vandområdeplaner, hvor mange af disse byområder der har betydning for vandkvaliteten. Tilsvarende havde hverken Den Tjekkiske Republik eller Ungarn oplyst, i hvor mange byområder der var kloaknet, men ingen rensningsanlæg. I forbindelse med sin vurdering af vandområdeplanerne i 2013 anmodede Kommissionen om specifikke data fra Den Tjekkiske Republik og Slovakiet. Dette viser, at Kommissionen har mulighed for at indhente oplysninger om disse byområder. De modtagne og foreliggende oplysninger om Den Tjekkiske Republik og Ungarn gør det

imidlertid ikke muligt for Kommissionen at kontrollere, om artikel 7 i direktivet om rensning af byspildevand er overholdt.

Kommissionen er ved at følge op på tilfælde af manglende overholdelse i tre af de fire besøgte medlemsstater

32

Hvert andet år skal medlemsstaterne rapportere til Kommissionen om deres fremskridt med hensyn til at gennemføre direktivet om rensning af byspildevand. I juni 2014 skulle der rapporteres om situationen ved udgangen af 2012 (eller 2011, hvis der ikke forelå nyere data). På grundlag af medlemsstaternes oplysninger offentliggør Kommissionen en samlet gennemførelsesrapport: De to seneste rapporter blev udarbejdet inden for 18 måneder efter medlemsstaternes rapporteringsfrist¹⁸.

33

Kommissionen sendte i juli 2014 en anmodning om oplysninger til Den Tjekkiske Republik og Slovakiet og i oktober 2014 til Ungarn på grundlag af de data, medlemsstaterne havde indsendt i 2012. Anmodningerne vedrørte manglende overholdelse ved udgangen af 2010 (Den Tjekkiske Republik og Slovakiet) og 2009 (Ungarn)¹⁹, selv om der var udløbet flere frister og blevet indsendt mere ajourførte oplysninger (jf. punkt 32). Retten betragter det derfor som tvivlsomt, at denne proces er effektiv i sin nuværende form. I marts 2015 var Kommissionen i gang med at vurdere de oplysninger, der var blevet indsendt som svar på dens anmodninger.

18 Den seneste rapport er »Syvende rapport om gennemførelsen af direktivet om rensning af byspildevand«, COM(2013) 574 final af 7. august 2013.

19 Pr. referencedatoen 31.12.2009 var ingen af de mellemliggende frister for Rumænien nået, og det skulle derfor endnu ikke vurderes, om fristerne var overholdt. Ikke desto mindre fremgår det af situationen pr. 31.12.2012 (jf. **tabel 3**), at Rumænien ikke overholdt sin første frist i 2010.

Anvendelsen af de EU-midler, der var til rådighed i programperioden 2007-2013

34

Investeringer på spildevandsområdet medfinansieres generelt af EU under de operationelle programmer for perioden 2007-2013, navnlig de horisontale programmer vedrørende miljøet. Alle fire medlemsstater har et sådant horisontalt operationelt program.

Tilsammen stillede programmerne et samlet budget på 4,9 milliarder euro i EU-midler til rådighed til investeringer på spildevandsområdet.

35

Retten undersøgte:

- i hvilken grad de midler, der var til rådighed til investeringer på spildevandsområdet under de operationelle programmer for perioden 2007-2013, var blevet absorberet ved udgangen af 2013
- om de fastsatte mål for output- og resultatindikatorerne var blevet nået ved udgangen af 2013.

De midler, der var til rådighed under de operationelle programmer for perioden 2007-2013, var ikke blevet absorberet fuldt ud

36

I alle fire medlemsstater er de midler (EU-midler og nationale midler), der ydes under de operationelle programmer (navnlig de horisontale programmer vedrørende miljøet) den væsentligste kilde til finansiering af spildevandsrelaterede projekter.

37

Det vurderes, at medlemsstaterne har indgået forpligtelser for midler under et operationelt program, når der er truffet en afgørelse om ydelse af tilskud til et bestemt projekt. Retten konstaterede, at Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Slovakiet ved udgangen af 2013 ikke havde indgået forpligtelser for en stor del af de EU-midler og nationale midler, der var til rådighed til investeringer i spildevandsrensning (jf. **tabel 5**).

38

Retten analyse viste endvidere, at betalingerne til støttemodtagerne (godtgørelse af afholdte omkostninger) lå på et beskedent niveau, hvilket vidner om, at man i mange af projekterne ikke havde afsluttet byggearbejdet ved udgangen af 2013. EU-midler, som Kommissionen har indgået forpligtelser for, men som medlemsstaterne ikke har anvendt til betalinger senest to (i nogle tilfælde tre) år efter forpligtelsen, ophører imidlertid med at være til rådighed²⁰.

20 Artikel 93 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999 (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 25).

Tabel 5

Absorption af midlerne til spildevandsinvesteringer under de operationelle programmer vedrørende miljøet i perioden 2007-2013 (pr. 31.12.2013)

Medlemsstat	Forpligtelser (godkendte projekter) angivet som beløb og som % af budgettet	Udbetalte midler		Risiko for, at midlerne går tabt
		som % af budgettet	som % af forpligtelserne	
Den Tjekkiske Republik	1 160 millioner euro 60 % og 1 850 millioner euro ⁴ 95 %	52 % (1 012 millioner euro)	87 %	JA
Ungarn ¹	382 milliarder HUF (eller 1 290 millioner euro) 83 %	23 % (105 milliarder HUF eller 354 millioner euro)	28 %	JA
Rumænien ²	4 439 millioner euro 141 %	30 % (954 millioner euro)	21 %	JA
Slovakiet ³	719 millioner euro 86 %	40 % (332 millioner euro)	46 %	JA

1 Dataene for Ungarn er fra maj 2013. Beløbene i HUF er omregnet til euro med følgende vekselkurs: 1 euro = 296,11 HUF (maj 2013).

2 Dataene for Rumænien vedrører vandforsyning og spildevand. Der foreligger ikke separate oplysninger.

3 Dataene for Slovakiet vedrører kun EU-midler, mens dataene for de tre andre medlemsstater vedrører de samlede offentlige midler (dvs. EU-midler og nationale midler).

4 En række projekter var allerede blevet godkendt til medfinansiering, men de relevante tilkudsftaler var ikke blevet underskrevet. Når disse tages med i betragtning, var der indgået forpligtelser for 95 % af midlerne.

Kilde: Revisionsrettens analyse af de årlige gennemførelsesrapporter om de relevante operationelle programmer.

39

For at være støtteberettigede og udløse det relevante tilskud skal udgifter anmeldes til Kommissionen senest den 31.12.2015. I betragtning af den langsomme gennemførelse konkluderer Retten, at adskillige projekter ikke vil blive afsluttet inden denne frist, og at det fra 2016 og fremefter vil kræve yderligere midler (nationale midler og/eller EU-midler) at afslutte dem.

40

Den langsomme gennemførelse indebærer en risiko for, at EU-midlerne ikke bliver absorberet fuldt ud inden udgangen af 2015. Retten bemærker, at projekter, der kan opdeles i forskellige arbejdsfaser, i programperioden 2014-2020 kan modtage midler til de faser, der gennemføres i denne periode. Med hensyn til de midler, der er afsat til investeringer på spildevandsområdet i programperioden 2014-2020, konkluderer Retten samlet set, at der for Ungarns vedkommende er risiko for, og at det for Rumæniens og Slovaakiets vedkommende næsten er sikkert, at de midler, der indgår i planerne for programperioden 2014-2020 (både EU-midler og nationale midler), ikke vil være tilstrækkelige til at sikre gennemførelsen af direktivets bestemmelser for byområder med over 2 000 PE. Medlemsstaterne vil således blive nødt til at finde andre finansieringskilder.

41

Retten analyse viste også, at alle fire medlemsstater anvendte hensigtsmæssige kriterier ved udvælgelsen af projekter til finansiering under de operationelle programmer vedrørende miljøet for perioden 2007-2013. Byområderne afgjorde imidlertid selv, om de ville foreslå projekter, og hvornår. En af årsagerne til, at nogle større byområder (hvor der kræves mere vidtgående rensning) endnu ikke overholder bestemmelserne i direktivet om rensning af byspildevand, er således, at de ikke har indsendt projektansøgninger og derfor ikke har anmodet om finansiering.

Målene for output- og resultatindikatorerne var for det meste ikke blevet nået ved udgangen af 2013

42

De operationelle programmer for perioden 2007-2013, der blev indsendt af medlemsstaterne og godkendt af Kommissionen, indeholder output-, resultat- og virkningsindikatorer, der skal gøre det muligt at vurdere produktiviteten og effektiviteten af de midler, der anvendes under programmerne.

43

Retten bemærker, at målene for indikatorerne i de operationelle programmer vedrørende miljøet ikke er af en sådan art, at de gør det muligt at dokumentere opfyldelsen af de mål, der er fastsat i direktivet om rensning af byspildevand.

44

Fristen for at opfylde målene i de operationelle programmer er 2015. Situationen ved udgangen af 2013 er derfor ikke endelig, men den viser, at mange af målene stadig var langt fra at være nået (jf. **tabel 6**). Situationen vil blive bedre i de to resterende år, da mange

projekter stadig er under gennemførelse. I betragtning af de væsentlige forskelle mellem målene og gennemførelsesniveauet i 2013 mener Retten ikke desto mindre, at nogle af målene har været klart overoptimistiske (f.eks. for Den Tjekkiske Republiks indikator nr. 2 og Rumæniens indikator nr. 1).

Tabel 6 Målopfyldelse under de operationelle programmer vedrørende miljøet i perioden 2007-2013 (pr. 31.12.2013)

Medlemsstat	Indikatorer	Mål for 2015	Resultater
Den Tjekkiske Republik	1. Længde af nye og istandsatte kloaknet (målt i km)	120	2 294 (> 100 %)
	2. Antal nye istandsatte og forstærkede anlæg	350	94 (27 %)
	3. Antal personer, der for nylig er tilsluttet kloaknettet	741 000	459 266 (62 %)
Ungarn	1. Antal husholdninger med mulighed for tilslutning til kloaknettet	400 000	141 689 (35 %)
	2. Kapacitet skabt i spildevandsrensningsanlæg (målt i PE)	3 550 000	195 124 (5 %)
	3. Antal beboere berørt af spildevandsrensningsprojekter (millioner)	1.3	0.2 (15 %)
Rumænien	1. Antal nye og istandsatte anlæg	170	25 (15 %)
	2. Korrekt rensset spildevand (som % af den samlede mængde spildevand)	60	35 (58 %)
Slovakiet	1. Antal nye og istandsatte anlæg	64	30 (47 %)
	2. Antal PE, der er tilsluttet nye kloaknet	331 295	13 883 (4 %)

Kilde: Revisionsrettens analyse af de årlige gennemførelsesrapporter om de relevante operationelle programmer.

Effektiviteten af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand

45

Rettens vurdering omfatter 28 rensningsanlæg for byspildevand og bygger på to aspekter:

- de opnåede resultater med hensyn til spildevandsrensning
- håndteringen af det slam, der er et biprodukt fra spildevandsrensningen.

Resultater opnået på rensningsanlæg for byspildevand

46

Rensningsanlæg for byspildevand, der modtager spildevand fra husholdninger og industrianlæg, skal overholde de koncentrationsgrænser, der er fastsat i deres spildevandsudledningstilladelser. Disse tilladelser udstedes på grundlag af nationale lovbestemmelser, og overholdelsen skal sikres ved regelmæssig egenkontrol udført af anlægsoperatørerne. De tilladte koncentrationsgrænser og kontrolhyppigheden er specificeret i direktivet (jf. punkt 18). Industrianlæg skal også overholde de koncentrationsgrænser, der gælder for spildevand, der tilledes et offentligt kloaknet.

Foto 2 og 3 - Udledning af rensset spildevand (Ungarn - Budapest; Den Tjekkiske Republik - Blansko)
Kilde: Revisionsretten.

Bemærkninger

47

Retten undersøgte:

- om kontrollen og kvaliteten af spildevandet fra rensningsanlæggene for byspildevand opfyldte kravene i direktivet og/eller i de nationale spildevandsudledningstilladelser
- om kloaknettene og/eller rensningsanlæggene for byspildevand havde klaret kraftige regnskyl hensigtsmæssigt
- om rensningsanlæggenes operatører havde sikkerhed for, at de industrielle anlæg, der tillod spildevand til et offentligt kloaknet, overholdt koncentrationsgrænserne
- om kapaciteten i de undersøgte rensningsanlæg var stor nok til at dække de faktiske behov

- om rensningsanlæggenes drifts-omkostninger var berettigede i forhold til rensningstypen og anlæggenes størrelse.

Rensningsanlæggene overholdt de relevante EU-spildevandskrav

48

Retten undersøgte af, om kravene til kontrol og spildevandskvalitet var overholdt, byggede på anlægsoperatørernes laboratorieanalyser (egenkontrol) i 2012. Den viste, at alle anlæg på nær ét opfyldte de krav til prøvetagningshyppigheden, der er fastsat i direktivet om rensning af byspildevand.

Foto 4 og 5 - Vandprøver og resultater (Den Tjekkiske Republik - Blansko; Ungarn - Budapest)

Kilde: Revisionsretten.

49

Retten konstaterede, at tre medlemsstater anvendte koncentrationsgrænser, der i nogle tilfælde var strengere end dem, der er fastsat i direktivet (jf. **tabel 7**). Da denne beretning blev udarbejdet, havde Kommissionen ingen planer om at foreslå en ajourføring af grænserne i direktivet.

50

Direktivets krav til spildevandsudledning fandt anvendelse på 16 af de 28 undersøgte anlæg (57 %). I alle 16 tilfælde var kravene overholdt (jf. **tabel 8**). Endvidere overholdt 25 af de 28 anlæg (89 %) de grænser, der var fastsat i deres nationale tilladelser.

Tabel 7 Nationalt fastsatte koncentrationsgrænser, der er strengere end direktivets

Medlemsstat	Strengere koncentrationsgrænser
Den Tjekkiske Republik	BOD ₅ , COD og TSS: Der er fastsat strengere grænser, og der gælder også grænser for anlæg med en kapacitet på under 2 000 PE. P _{tot} : Der gælder også grænser for anlæg med en kapacitet på mellem 2 000 og 10 000 PE.
Ungarn	BOD ₅ , COD og TSS: Der gælder også grænser for anlæg med en kapacitet på under 2 000 PE.
Rumænien	Der er ikke fastsat grænser, der er strengere end direktivets.
Slovakiet	BOD ₅ , COD og TSS: Der gælder også grænser for anlæg med en kapacitet på under 2 000 PE.

Kilde: Revisionsrettens analyse af den nationale lovgivning.

Tabel 8 Overholdelse af spildevandskravene i direktivet og tilladelserne

Medlemsstat	Antal undersøgte anlæg	Direktivet om rensning af byspildevand		Tilladelse overholdt
		Overholdt	Ikke relevant	
Den Tjekkiske Republik	4	4		4
Ungarn	7	3	4	7
Rumænien	12	4	8	9
Slovakiet	5	5		5
I ALT	28	16	12	25

Kilde: Revisionsrettens analyse.

51

På fire anlæg i Ungarn og otte i Rumænien var det ikke alle direktivets krav (navnlig kravene til N_{tot} og P_{tot}), der fandt anvendelse, da denne beretning blev udarbejdet:

- Ungarn valgte at anvende landsdækkende nedbringelsesprocenter for N_{tot} og P_{tot} i stedet for at fastsætte grænser for de enkelte anlæg (jf. punkt 26). Tre af de berørte anlæg havde den tekniske kapacitet til at fjerne næringsstoffer (N_{tot} og P_{tot}) og dermed forbedre spildevandskvaliteten, men det var ikke fastsat i den nationale tilladelse, at de skulle gøre det.
- Rumæniens frist for at opfylde direktivets krav til byområder med over 10 000 PE er udgangen af 2015. I syv af de otte relevante anlæg vil det kræve yderligere byggearbejde at muliggøre fjernelse af næringsstoffer.

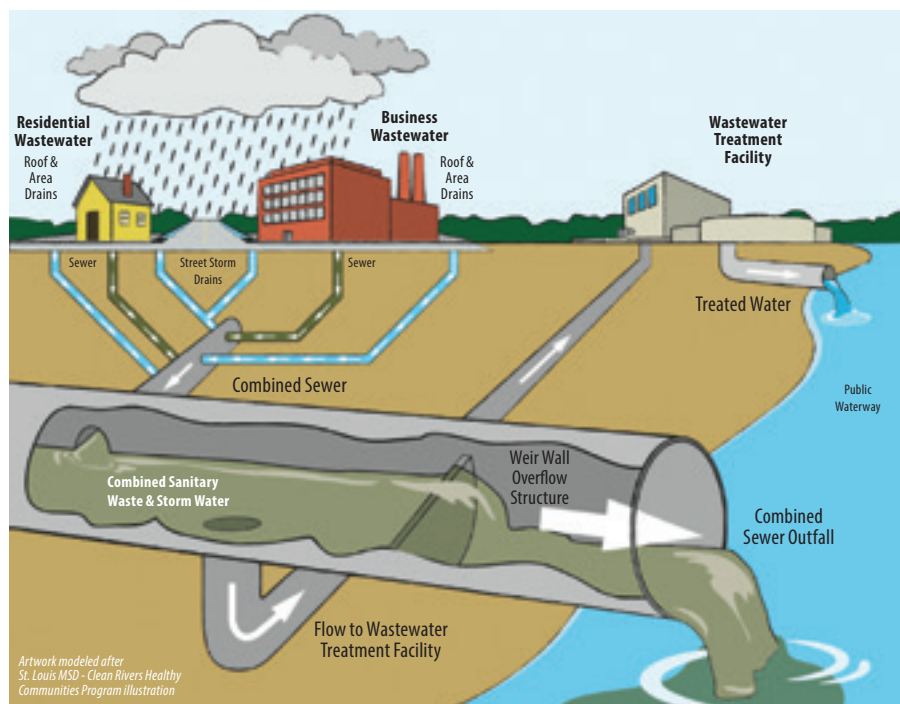
Situationen med hensyn til overløb kan ikke vurderes, fordi der mangler kvantificerede oplysninger

52

Hvis der ved kraftige regnskyl ikke er kapacitet nok i et kloaknet og et rensningsanlæg, kan der forekomme såkaldte overløb, hvor ikke kun regnvand, men også urensset spildevand, udledes direkte til et vandområde og indvirker negativt på vandkvaliteten. Det er navnlig tilfældet, hvis der er tale om et kloaknet med fælleskloakering, hvor regnvand opsamles sammen med spildevand fra husholdninger og industri (jf. **figur 1**). I forbindelse med 20 af de 28 undersøgte anlæg (71 %) var der fælleskloakering i hele kloaknettet eller i hovedparten af det. Retten anerkender, at det i nogle tilfælde - af tekniske årsager med relation til kloaknettets struktur - ikke er muligt for kommunerne at etablere separatkloakering (hvor spildevand og regnvand holdes adskilt).

Figur 1

Illustration af overløb ved kraftige regnskyl

© Green Learning Station, Civic Garden Center of Greater Cincinnati, »Diagram of Combined Sewer System«.

- 21 Forholdet mellem spildevand og regnvand.
- 22 Den afstrømning, som et anlæg skal kunne rense i en periode med tørvejr, dvs. uden regn.

53

I henhold til direktivet skulle medlemsstaterne træffe afgørelse om foranstaltninger til begrænsning af vandforureningen som følge af overløb, f.eks. ved at fastsætte et fortyndingsforhold²¹, et acceptabelt antal overløb pr. år eller en bestemt rensningskapacitet ved tørvejr-afstrømning²². De undersøgte rensningsanlæg har generelt regnvandsbassiner, hvor det opsamlede vand, der overstiger anlæggenes kapacitet, kan opbevares for siden at blive ledt til rensning i anlæggene, når regnperioden er ovre. Hvad angår disse 28 anlæg konstaterede Retten følgende med hensyn til overløb i regnperioder:

- I 8 tilfælde (29 %) havde anlægsoperatørerne målt en overløbsmængde, der var på et acceptabelt niveau (1 til 5 % af den årlige spildevandstilledning).
- I 14 tilfælde (50 %) havde der ifølge anlægsoperatørerne ikke været overløb.
- I 6 tilfælde (21 %) forelå der ingen oplysninger, fordi der ikke var foretaget målinger.

Bemærkninger

54

Disse tal skal dog behandles med varsomhed, da der også kan forekomme overløb i kloaknettet, som betyder, at det måske ikke er alt vandet, der når frem til rensningsanlægget. Ingen af de fire besøgte medlemsstater havde kvantificerede oplysninger om forekomsten af overløb i kloaknettet.

55

Retten konstaterede også, at der i Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Rumænien ikke var fastsat lovbestemmelser om et acceptabelt antal overløb, en acceptabel overløbsmængde eller et bestemt fortyndingsforhold. Slovakiet har sådanne bestemmelser, som er afgørende for, hvor store overløbsbassinerne skal være. Der er imidlertid ikke krav om, at overløbsvandets mængde eller fortyndingsforhold skal overvåges.

56

I 2014 besluttede Kommissionen at iværksætte en undersøgelse af, om bestemmelserne i medlemsstaternes lovgivning opfylder EU-kravene vedrørende overløb som fastsat i Rådets direktiv fra 1991 om rensning af byspildevand.

85 % af anlægsoperatørerne foretog kontrol på stedet af industrianlæggenes overholdelse af koncentrationsgrænserne

57

Industrianlæg kan lede deres spildevand til et offentligt kloaknet, så det kan blive rensset i et rensningsanlæg for byspildevand. I henhold til direktivet om rensning af byspildevand er medlemsstaterne forpligtet til på forhånd at fastsætte bestemmelser om og/eller give særlige godkendelser til denne form for tilladning.

58

For at sikre, at rensningsprocesserne ikke hæmmes af bestemte forurenende stoffer, og at udledningerne fra rensningsanlæggene for byspildevand ikke indeholder forurenende stoffer, der er miljøskadelige, skal industrianlæg overholde de koncentrationsgrænser, der er fastsat for en række forurenende stoffer. Med hensyn til lovbestemmelser er situationen forskellig fra medlemsstat til medlemsstat: I Ungarn og Rumænien er der fastsat grænser for en række parametre, og i Den Tjekkiske Republik og Slovakiet er der for andre stoffer end særligt farlige stoffer kun fastsat vejledende grænser. Det er så kloaknettets/rensningsanlæggets operatør, der fastsætter koncentrationsgrænserne i sine driftsbestemmelser.

59

Forholdet mellem en kloaknetsoperatør og et bestemt industrianlæg er fastlagt i en kontrakt, der også kan fastsætte koncentrationsgrænser, der er strengere end lovgivningens.

60

I Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Rumænien (jf. **tabel 9**) er det fastsat ved lov, at industrianlæg, der leder spildevand til et offentligt kloaknet, skal foretage egenkontrol af det rensede spildevand. Kontrolresultaterne indsendes normalt til operatøren. I Rumænien er der ikke lovkrav om, at disse resultater skal indberettes²³, men anlægsoperatørerne kan kræve det i kontrakterne.

61

Retten bemærker, at operatøren af et spildevandsrensningsanlæg kan vurdere pålideligheden af den kontrol, der foretages af industrianlæggene, på to måder (jf. **tabel 9**):

- ved at kræve, at industrianlæggenes vandprøver analyseres af godkendte laboratorier. De nationale lovbestemmelser indeholder ikke et sådant krav, men operatørerne kan fastsætte det i kontrakterne med industrianlæggene
- ved at foretage kontrol på stedet. I Den Tjekkiske Republik, Rumænien og Slovakiet er dette et lovkrav.

23 Undtagen resultater fra laboratorier og industrianlæg på det medicinske og veterinære område.

Tabel 9

Nationale lovbestemmelser om kontrol af industrispildevand, der tilledes et kloaknet

Medlemsstat	Krav om, at industrianlæg skal foretage egenkontrol	Krav om, at godkendte laboratorier skal udføre kontrollen	Krav om, at anlægsoperatørerne skal foretage kontrol på stedet
Den Tjekkiske Republik	Ja	Nej	Ja (hyppighed ikke fastlagt)
Ungarn	Ja	Nej (undtagen vedrørende særlige industrianlæg)	Nej
Rumænien	Ja	Nej	Ja (hyppighed ikke fastlagt)
Slovakiet	Nej	Nej	Ja (minimumshyppighed fastlagt)

Kilde: Revisionsrettens analyse af den nationale lovgivning.

Bemærkninger

62

Retten udtog en stikprøve af industrielle udledere for hvert rensningsanlæg og foretog en evaluering på grundlag af de laboratorieanalyser, operatørerne selv havde udført, og de analyser, operatørerne havde modtaget fra de industrielle udledere. Oplysninger om eventuelle bøder blev også gennemgået.

63

26 af de 28 rensningsanlæg for byspildevand, som Retten undersøgte, rensede industrispildevand. Operatørerne på 22 af disse 26 rensningsanlæg (85 %) foretog kontrol på stedet. Operatørerne på tre af de fire resterende anlæg havde modtaget resultaterne af de industrielle udlederes egenkontrol, som var blevet analyseret af godkendte laboratorier.

64

Hvis et industrianlæg overskrider sine koncentrationsgrænser, får det en bøde af rensningsanlæggets operatør: I Ungarn og Rumænien er bøden (hvis størrelse afhænger af det forurenende stof) fastsat i de nationale lovbestemmelser, mens det i Den Tjekkiske Republik og Slovakiet er kontrakten mellem operatøren og industrianlægget, der fastsætter, hvor meget der skal betales for at overskride koncentrationsgrænserne. Mens bøden i Ungarn og Rumænien beregnes på grundlag af den mængde forurening²⁴, der er udledt mellem to målinger (på et år), beregnes den i Den Tjekkiske Republik og Slovakiet generelt på grundlag af den mængde forurening, der blev udledt den dag, hvor målingen fandt sted²⁵. Efter Rettens mening vil beløbet i sådanne tilfælde sandsynligvis være beskedent og den afskrækkende virkning begrænset.

Omkring en tredjedel af spildevandsrensningsanlæggene er overdimensionerede

65

Retten vurderede udnyttelsen af anlæggenes kapacitet udtrykt i PE (dvs. kapaciteten til at håndtere en bestemt forureningsbelastning)²⁶ og konstaterede, at 9 af de 28 undersøgte anlæg (32 %) udnytter under 50 % af deres kapacitet (jf. **figur 2**). Ni andre anlæg (32 %) udnytter mellem 51 og 60 % af deres kapacitet. Dette er navnlig et problem i Rumænien, hvor otte af de 12 anlæg udnytter under 50 % af deres kapacitet. At investere i anlæg med en stor overskydende kapacitet er ikke en produktiv anvendelse af knappe finansielle ressourcer - det være sig EU-midler eller nationale midler.

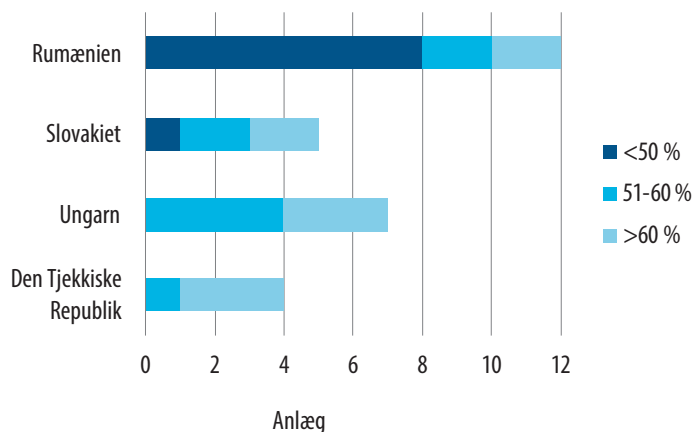
66

Rettens evaluering af en anden indikator bekræfter denne vurdering: Hvad angår den hydrauliske kapacitet (dvs. vandtilledningen udtrykt i l/sek. og/eller m³/time) udnytter 16 af de 28 undersøgte anlæg (57 %) under 60 % af deres kapacitet. Denne evaluering byggede på en sammenligning af vandtilledningen (m³) og anlæggets gennemsnitlige kapacitet (i tørvejr)²⁷.

- 24 Svarende til den udledte mængde, der overskrider den tilladte mængde (mængde ganget med en koncentration udtrykt i f.eks. mg/l).
- 25 Kontrakterne fastsætter generelt, at der ved beregningen skal anvendes en bestemt tidsperiode (fra 5 dage til 30 dage afhængigt af kontrakten), når det ikke kan fastslås nøjagtigt, hvor længe koncentrationsgrænserne er blevet overskredet.
- 26 Ved at sammenligne den forureningsbelastning (udtrykt i PE), der faktisk håndteres på et år, med den forureningsbelastning, som et anlæg har kapacitet til at håndtere (jf. **bilag II**, kolonne: »Planlagt kapacitet i PE«).
- 27 Eftersom vandtilledningen ud over spildevand også kan indeholde klart vand (dvs. regnvand og grundvand, der ikke kræver rensning), blev andelen af klart vand taget i betragtning ved evalueringen af kapacitetsudnyttelsen.

Figur 2

Kapacitetsudnyttelse udtrykt i PE

Kilde: Revisionsrettens analyse.

67

Med hensyn til 22 af de 28 undersøgte anlæg (79 %) konstaterede Retten endvidere, at andelen af klart vand (dvs. regnvand og grundvand) i den samlede vandtilledning er på over 30 % (fra 32 % til 85 %). Dette forøger udnyttelsen af den hydrauliske kapacitet: Klart vand er en del af tilledningen, men det trænger ikke til rensning. Retten skal i den forbindelse bemærke følgende:

- Retten anerkender, at en vis mængde regnvand må tilledes rensningsanlæggene, eftersom kloaknet med fælleskloakering ikke nødvendigvis kan erstattes af kloaknet med separatkloakering (jf. punkt 52).
- Grundvandsinfiltrationen kan imidlertid reduceres ved hjælp af renoveringsarbejde, der genopretter kloaknettens og -brøndens vandtæthed. Hvis man havde taget højde for dette arbejde ved udformningen af anlæggene, kunne man have reduceret deres hydrauliske kapacitet, i nogle tilfælde væsentligt (jf. **tekstboks 2**).

Foto 6 - Del af infrastruktur, der sjældent bruges (Rumænien - Galati)
 Kilde: Revisionsretten.

Eksempel på rensningsanlæg med stor gennemstrømning af grundvand

I et anlæg i Rumænien lå udnyttelsen af den hydrauliske kapacitet på mellem 60 og 85 %. Men ca. halvdelen af det vand, der tilledes anlægget, er grundvand, der ikke kræver rensning. Hvis kloaknettet var mere vandtæt, ville der løbe mindre grundvand ind i det, og udnyttelsen af den hydrauliske kapacitet ville falde til ca. 40 %. Til sammenligning kan det nævnes, at grundvandsinfiltrationen for nogle af anlæggene i stikprøven kun udgjorde 10 % til 20 % af den samlede vandtilledning.

68

For de fleste anlægs vedkommende er der planer om en fremtidig stigning i antallet af tilsluttede personer, men der foretages kun få nye tilslutninger, og de vil derfor ikke ændre den procentuelle kapacitetsudnyttelse væsentligt. Og selv om der på lang sigt igen kan komme en stigning i den industrielle aktivitet, forventes det, at nye industrieanlæg vil blive udstyret med egne spildevandsrensningsystemer.

Der er mulighed for at reducere visse driftsomkostninger

69

Driftsomkostningerne²⁸ kan være en indikator for de medfinansierede aktivers driftseffektivitet og spille en rolle i forbindelse med fastsættelsen af vandtaksten. Retten foretog derfor en sammenligning af 2012-omkostningerne på grundlag af regnskabsoplysninger modtaget fra de 28 undersøgte anlæg.

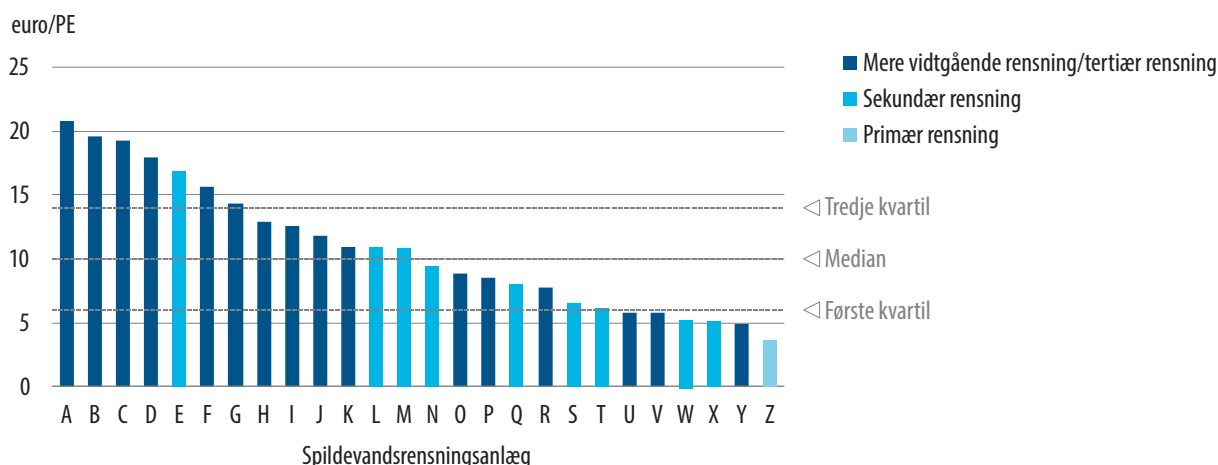
28 Summen af følgende omkostninger: arbejdsomkostninger, materialeomkostninger (herunder omkostninger til kemikalier), energiomkostninger, omkostninger til transport og bortskaffelse af slam samt andre omkostninger. Fra kategorien »andre omkostninger« indgik kun omkostninger til outsourcet vedligeholdelse og outsourcet laboratorieanalyse i beregningen. F.eks. blev afskrivningsomkostninger ikke medregnet.

70

Det har betydning for driftsomkostningerne, hvilken type spildevandsrensning der leveres (mere vidtgående rensning indebærer højere omkostninger), og hvor stort anlægget er. Sammenligningen viser imidlertid, at der er væsentlige forskelle mellem anlæggene (jf. figur 3).

Figur 3

De forskellige anlægs driftsomkostninger (i euro/PE)

Kommentarer: To anlæg blev ikke taget med, fordi de havde karakteristika, der fordrejede sammenligningen. Anlæg, der foretog mere vidtgående rensning, men ikke overholdt direktivets koncentrationsgrænser, blev taget med i kategorien »sekundær rensning«.

Kilde: Revisionsrettens analyse.

71

Retten bemærker, at der er mulighed for at reducere driftsomkostningerne på flere af de undersøgte anlæg, hvilket illustreres af følgende eksempler:

- Hvad angår omkostningerne til transport og bortskaffelse af slam er der store prisudsving mellem de 28 undersøgte anlæg. I ni

tilfælde lå omkostningerne over 100 euro pr. ton tørret slam, og i seks tilfælde lå de mellem 50 euro og 100 euro pr. ton. Dette omkostningselement spiller en vigtig rolle, da det kan udgøre en væsentlig andel af de samlede driftsomkostninger (det udgør i gennemsnit ca. 10 %, men i ekstreme tilfælde op til 30 % eller 50 %).

- Energiomkostningerne udgør i gennemsnit 30 % af de samlede omkostninger på de 28 undersøgte anlæg. I halvdelen af tilfældene brugte rensningsanlæggene slam til at producere energi, generelt ved anaerobisk nedbrydning. I de fleste af disse tilfælde lå energiomkostningernes andel af de samlede omkostninger under gennemsnittet på 30 %.
- I 2014 konkluderede Det Europæiske Miljøagentur i en rapport²⁹, at anvendelse af indikatorer til at måle de europæiske vandforsyningsvirksomheders resultater ville give en væsentlig bedre forståelse af de relevante udfordringer med hensyn til ressourceeffektivitet. En sammenligning af sådanne indikatorer kunne med fordel danne grundlag for en benchmarking.

Anvendelse af slam fra rensningsanlæg for byspildevand

72

Ved rensning af spildevand produceres der slam. Slam betragtes som affald i henhold til affaldsdirektivet³⁰. Dette direktiv fastsætter, at genbrug, genanvendelse og nyttiggørelse skal foretrækkes frem for bortskaffelse af affald ved deponering, forbrænding eller permanent oplagring³¹. EU opfordrer til, at slam anvendes som gødning i landbruget.

Foto 7 - Slamproduktion (Den Tjekkiske Republik - Blansko)
Kilde: Revisionsretten.

29 Teknisk rapport nr. 5/2014 »Performance of water utilities beyond compliance«.

30 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

31 Affaldshierarki fastsat i artikel 4 i direktiv 2008/98/EF.

Bemærkninger

73

Retten undersøgte:

- om det producerede slam blev genanvendt frem for at blive bortskaffet
- om operatørerne af rensningsanlæggene for byspildevand havde overholdt koncentrationsgrænserne for bestemte slamparametre, navnlig tungmetaller
- om Kommissionen havde fulgt Rettens tidligere anbefalinger vedrørende dette spørgsmål.

I tre af de fire medlemsstater blev slam genanvendt snarere end bortskaffet

74

Rettens evaluering af de 28 rensningsanlæg vedrørte slamproduktionen i 2012³² og byggede på en gennemgang af de kontrakter, der var indgået mellem anlægsoperatørerne og affaldshåndteringsvirksomhederne, samt de relevante regnskabsdata. Retten aflagde ikke besøg hos de affaldshåndteringsvirksomheder, der havde aftaget det producerede slam, for at sikre sig, at de havde håndteret det korrekt.

75

Retten konstaterede, at anlæggene i Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Slovakiet generelt havde indgået kontrakter med en eller flere affaldshåndteringsvirksomheder, der enten selv håndterer slammet eller transporterer det videre til andre brugere. Ifølge kontrakterne anvender affaldshåndteringsvirksomhederne hovedsagelig slammet til kompostproduktion, genopdyrkning af jord eller biogasproduktion.

76

Med hensyn til 11 af de 12 undersøgte anlæg i Rumænien konstaterede Retten, at alt eller en del af det producerede slam deponeres og/eller opbevares på anlægsområdet. Opbevaring af slam på anlægsområdet er ikke en bæredygtig løsning på lang sigt.

77

Ifølge Rumæniens nationale strategi for affaldshåndtering (2003-2013) skal 50 % af slammet anvendes i landbruget eller forbrændes senest i 2020. De rumænske myndigheder fremlagde en ny strategi for håndtering af slam i februar 2012, men den var endnu ikke blevet godkendt, da revisionen fandt sted.

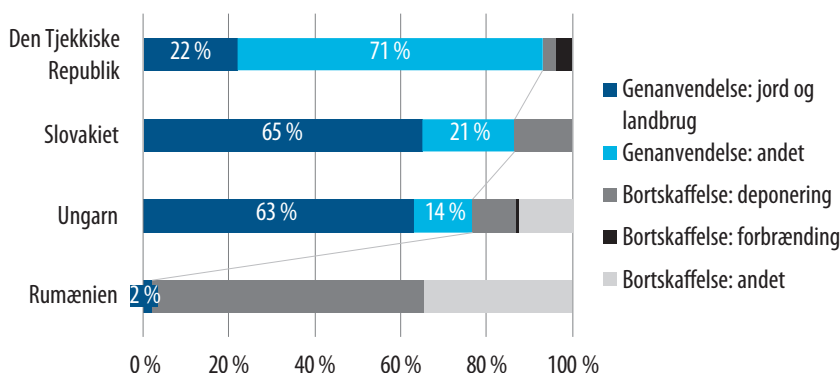
78

Medlemsstaterne sendte Kommissionen data pr. udgangen af 2012 om anvendelsen af slam. Disse data bekræfter, at genanvendelse er den foretrukne håndteringsform i tre af de fire besøgte medlemsstater (jf. **figur 4**).

32 Slammet fra de undersøgte spildevandsrensningsanlæg udgør følgende andel af den samlede slamproduktion i de fire medlemsstater: 0,78 % i Den Tjekkiske Republik, 45 % i Ungarn, 52 % i Rumænien og 10 % i Slovakiet.

Figur 4

Anvendelse af slam pr. 31.12.2012 angivet som procent af den samlede mængde produceret slam

Kommentarer: I Den Tjekkiske Republik blev ca. 32 % af slammet brugt til kompostproduktion i 2012 (kategori: »genanvendelse: andet«). I Slovakiet blev 63 % af slammet brugt til kompostproduktion i 2012 (kategori: »genanvendelse: jord og landbrug«). For Rumæniens vedkommende omfatter kategorien »bortskaffelse: andet« også midlertidig opbevaring på anlæggets område.

Kilde: Revisionsrettens analyse af data indsendt fra medlemsstaterne til Kommissionen.

I de fleste tilfælde var de relevante koncentrationsgrænser overholdt

79

I henhold til slamdirektivet om anvendelse af slam på landbrugsjord skal operatører af spildevandsrensningsanlæg overvåge³³ slammets indhold for at sikre sig, at koncentrationsgrænserne er overholdt, især grænserne for tungmetaller.

80

Endvidere kan de nationale lovbestemmelser gå længere end slamdirektivet og fastsætte flere parametre og strengere koncentrationsgrænser, og de kan også fastsætte koncentrationsgrænser, der gælder for andre anvendelser end tilføring til landbrugsjord. Rettens analyse af den nationale lovgivning viser følgende:

- Med hensyn til anvendelse af slam i landbruget gjaldt det for alle fire medlemsstater, at grænserne for mange parametre var strengere i den nationale lovgivning end i slamdirektivet. Alle fire medlemsstater havde også fastsat grænser for flere andre parametre, f.eks. arsenik.
- Med hensyn til anvendelse af slam som inputmateriale i kompostproduktion er der i Den Tjekkiske Republik og Slovakiet fastsat grænser for inputmaterialet i form af en teknisk norm.

33 Artikel 9 og bilag II i direktiv 86/278/EØF fastsætter parametrene, koncentrationsgrænserne og det årlige antal prøver, der skal underkastes laboratorieanalyse.

- Med hensyn til deponering er der i en rådsbeslutning³⁴ fra 2002 fastsat grænseværdier for affald, der kan modtages på deponeringsanlæg. Retten bemærker, at det i de tjekkiske lovbestemmelser er fastsat, at andet bionedbrydeligt affald end husholdningsaffald samt flydende affald og væskeafgivende affald (herunder slam) ikke må deponeres³⁵. Deponering af slam er tilladt i Ungarn, Rumænien og Slovakiet.

81

Eftersom slam kan bruges som inputmateriale i kompostproduktion, analyserede Retten også lovbestemmelserne om anvendelse af kompost, og Retten bemærker, at situationen er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, da der for nærværende ikke er fastsat koncentrationsgrænser på EU-niveau (jf. **tabel 10**).

34 Rådets beslutning 2003/33/EF af 19. december 2002 om opstilling af kriterier og procedurer for modtagelse af affald på deponeringsanlæg i henhold til artikel 16 og bilag II i direktiv 1999/31/EF (EFT L 11 af 16.1.2003, s. 27).

35 Vyhláška 294/2005 Sb (dekret 294/2005 Sb).

Tabel 10

Lovbestemmelser om koncentrationsgrænser for kompost

Den Tjekkiske Republik	Ungarn	Rumænien	Slovakiet
Ja - kompost på landbrugsjord - kompost anvendt til genopdyrkning - kompost markedsført som gødning	Ja - kompost markedsført som gødning Ingen regler for genopdyrkning eller anvendelse på ikke-landbrugsjord	Ingen	Ja - kompost markedsført som gødning Ingen regler for genopdyrkning eller anvendelse på ikke-landbrugsjord

Kilde: Revisionsrettens analyse af den nationale lovgivning.

82

Retten undersøger af, om de 28 rensningsanlæg overholdt koncentrationsgrænserne, byggede på de laboratorieanalyser, der blev udført af anlægsoperatørerne i 2012. Den viste, at på de områder, hvor der var fastsat grænser (jf. punkt 80), blev de overholdt af samtlige anlæg i Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Slovakiet. I Rumænien blev grænserne overholdt af ét af de tre anlæg (33 %), der anvendte slam på landbrugsjord. Analyserne fra de to andre anlæg omfattede ikke alle parametre. Seks af de syv anlæg (86 %), der sendte slam til deponeringsanlæg, overholdt ikke grænsen for tørstofindhold. Desuden omfattede analyserne fra tre af de syv anlæg (43 %) ikke alle parametre.

83

Det forhold, at der ikke er fastsat grænser for bestemte anvendelser af slam og kompost (genopdyrkning, ikke-landbrugsjord), kan medføre en risiko for, at jordkvaliteten forringes, og at vandkvaliteten derefter forringes på grund af afstrømning og dræning. Det forhold, at der ikke på EU-niveau er fastsat kriterier for kompost, der markedsføres som gødning, medfører endvidere, at der ikke kan sikres samme miljøbeskyttelse i hele EU. I en undersøgelse udført på vegne af Kommissionen konstateres det, at den lave kompostkvalitet i nogle lande er den største hindring for videreudviklingen af markedet³⁶.

36 »Assessment of feasibility of setting bio-waste recycling targets in the EU, including subsidiarity aspects«, endelig rapport af 31.3.2011, udarbejdet under rammekontrakt ENV.G.4/FRA/2008/0112 af vito vision on technology i samarbejde med Bio Intelligence Service og ARCADIS.

Foto 8 - Laboratorieudstyr til udførelse af test på et rensningsanlæg (Ungarn - Szeged)
Kilde: Revisionsretten.

Slamdirektivet bliver ikke ajourført, før Kommissionen har revideret gødningsforordningen

84

I sin særberetning nr. 3/2009³⁷ anbefalede Retten Kommissionen at overveje, om slamdirektivet burde revideres. Kommissionen foretog en omfattende evaluering³⁸ af flere direktiver om affaldsstrømme, herunder slamdirektivet, for at undersøge, om de lovgivningsmæssige rammer er hensigtsmæssige. På baggrund af denne 2014-evaluering blev det konkluderet, at der er tvivl om, hvorvidt slamdirektivet er relevant i sin nuværende form, da standarderne og kravene i direktivet hverken er blevet revideret eller ajourført i næsten 30 år. Det blev endvidere konkluderet, at en fremtidig afgørelse om revision af direktivet bør udsættes, indtil der er vedtaget en revideret gødningsforordning³⁹.

85

I 2010 konkluderede en evaluering⁴⁰ af den gældende gødningsforordning, at forordningens anvendelsesområde bør udvides, så den ikke kun omfatter uorganiske gødningsstoffer, men også organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler. Det blev desuden foreslået at fastsætte maksimumsgrænser for indholdet af forurenende stoffer i gødning. Kommissionen overvejer i 2015, om den skal fremlægge et udkast til en revideret gødningsforordning.

86

I 2012 fremlagde Kommissionens Fælles Forskningscenter resultaterne af en paneuropæisk undersøgelse om forekomsten af udvalgte forbindelser i slam. Ifølge rapporten er der ikke videnskabeligt belæg for at fastsætte nye grænseværdier for hverken klassiske forurenende stoffer eller nye forurenende stoffer, undtagen perfluoralkylstoffer⁴¹.

- 37 Særberetning nr. 3/2009 »Strukturfondsmidlernes anvendelse til spildevandsrensning i programperioderne 1994-99 og 2000-2006« (<http://eca.europa.eu>).
- 38 SWD(2014) 209 final af 2. juli 2014 »Ex-post evaluation of five Waste Stream Directives«.
- 39 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2003/2003 af 13. oktober 2003 om gødninger (EUT L 304 af 21.11.2003, s. 1).
- 40 Endelig rapport: »Evaluation of Regulation (EC) 2003/2003 relating to fertilisers«, udarbejdet for Kommissionen af Centre for Strategy and Evaluation Services, november 2010.
- 41 Giftige syntetiske kemikalier.

87

Andre rapporter og undersøgelser⁴² omtaler de potentielle risici i forbindelse med mikroplastik. En del af mikroplastikken kan fjernes i spildevandsrensningsanlæg og derefter ende i slam. Når slammet anvendes på jord, kan mikroplastikken ende i vandmiljøet på grund af afstrømning fra jorden.

88

Med hensyn til kompost fremsatte Retten i sin særberetning nr. 20/2012⁴³ den anbefaling, at Kommissionen sammen med medlemsstaterne burde udvikle EU-kvalitetsstandarder med henblik på at fremme udviklingen af et kompostmarked. Kommissionens Fælles Forskningscenter offentliggjorde i begyndelsen af 2014 et teknisk forslag til kriterier for affaldsophør⁴⁴ for biologisk nedbrydeligt affald, der underkastes biologisk behandling. I forslaget lægges der imidlertid op til, at slam som kompost- og fermentatmateriale ikke skal være omfattet. Det vil vise sig, om og hvordan de foreslåede kriterier vil blive indført i forslaget til en revideret gødningsforordning, og om der vil blive indført en mekanisme, der gør det muligt gradvis at inkludere de kategorier, der ikke er omfattet af det tekniske forslag, f.eks. slam.

Den finansielle bæredygtighed af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand

89

Omkostningsdækning er et nøgleelement til at sikre vandforsyningstjenesternes finansielle bæredygtighed. Der opnås finansiell bæredygtighed, når indtægterne fra en tjenesteydelse er tilstrækkelige til at dække dels drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne, dels kapitalomkostningerne, så der kan foretages nye investeringer. I henhold til vandrammedirektivet (artikel 9) skulle medlemsstaterne inden 2010 sikre, at de forskellige vandanvendelsessektorer ydede et passende bidrag til dækning af omkostningerne i forbindelse med forsyningspligtigheder. Brugere af spildevandstjenester bidrager til omkostningsdækningen over vandafledningsprisen (vandafledningstaksten). Endvidere indebærer princippet om, at forureneren betaler⁴⁵, at forurenerne (i dette tilfælde spildevandsudledere såsom husholdninger og industrianlæg) er ansvarlige for den forurening, de har forårsaget, og derfor skal bære omkostningerne ved at reducere den (i dette tilfælde ved hjælp af spildevandsrensning).

90

Eftersom vand ikke er et kommercielt produkt som andre produkter, beregnes taksterne ved hjælp af pris-sætningsmekanismer, der normalt er fastsat i den nationale lovgivning.

42 Jf. f.eks. 1) en pilotundersøgelse udført af Alfred-Wegener-Institutet, pressemeddelelse af 30.10.2014 (www.awi.de) og 2) en rapport om potentielle risici forbundet med mikroplastik i ferskvandsmiljøet, offentliggjort den 29.9.2013 på www.stowa.nl (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer).

43 Særberetning nr. 20/2012 »Hjælper strukturforanstaltningernes finansiering af projekter vedrørende infrastrukturer til håndtering af kommunalt affald effektivt medlemsstaterne med at opfylde EU's affaldspolitiske mål?« (<http://eca.europa.eu>).

44 Kriterier, der skal være opfyldt, for at en bestemt type affald ophører med at være affald.

45 Artikel 191, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (konsolideret udgave).

Bemærkninger

91

Ved fastsættelsen af spildevandstaksten kan medlemsstaterne tage hensyn til de sociale, miljømæssige og økonomiske følger⁴⁶ for at sikre, at vandforsyningstjenesterne har en overkommelig pris. Kommissionen angiver i sin vejledning⁴⁷, at 4 % af husstandsindkomsten er en almindeligt accepteret overkommelig sats, hvilket vil sige, at den samlede vandregning (for drikkevands- og spildevandstjenester) gerne må beløbe sig til 4 % af husstandsindkomsten.

92

For både programperioden 2000-2006 og programperioden 2007-2013 er det angivet i Kommissionens vejledning⁴⁸, at taksterne mindst skal dække drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne og en væsentlig del af afskrivningerne. Afskrivningerne kan betragtes som et udtryk for de omkostninger, det vil kræve at forny infrastrukturen i fremtiden.

93

Med henblik på programperioden 2014-2020 blev overholdelsen af princippet om omkostningsdækning gjort obligatorisk ved hjælp af et krav om opfyldelse af forhåndsbetinger. Det betyder, at godkendelsen af de operationelle programmer i programperioden 2014-2020 er betinget af, at de forskellige vandanvendelsessektorer yder et passende bidrag til dækning af omkostningerne i forbindelse med forsyningspligtigheder. Det er imidlertid op til medlemsstaterne selv at definere, hvad et »passende« bidrag er.

94

Retten undersøgte:

- om spildevandstaksten dækkede afskrivnings-, drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne
- om der var mulighed for at forhøje spildevandstaksten i de tilfælde, hvor drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne ikke var tilstrækkelig dækket
- om infrastrukturejerne havde opbygget tilstrækkelige finansielle reserver til at muliggøre en udskiftning/fornyelse af infrastrukturen ved afslutningen af dens økonomiske levetid.

De spildevandstakster, der blev opkrævet hos brugerne, sikrede kun fuld omkostningsdækning i 11 % af tilfældene

95

Retten analyserede fastsættelsen af vandtaksterne i 2012 i forbindelse med de 28 undersøgte spildevandsrensningsanlæg. Den sammenholdt taksternes omkostningselementer med de finansielle data fra anlægsoperatørene og infrastrukturejerne. Retten konstaterede, at omkostningerne kun var dækket fuldt ud i tre tilfælde (11 %). I de øvrige 89 % af tilfældene var omkostningsdækningen kun delvis.

46 Vandrammedirektivets artikel 9.

47 Den nye programmeringsperiode 2007-2013 - Arbejdsdokument 4 - Retningslinjer for den metode, der skal anvendes til cost-benefit-analyser, 8/2006.

48 Den nye programmeringsperiode 2000-2006 - Teknisk papir 1 - Anvendelse af forurenere betaler-princippet - Graduering af EF-støttesatserne for infrastrukturtiltag under strukturfondene, Samhørighedsfonden og ISPA« (6.12.1999). Jf. foregående fodnote for programmeringsperioden 2007-2013.

Bemærkninger

96

Retten bemærker, at der i tre medlemsstater er specifikke lovbestemmelser, der begrænser omkostningsdækningen:

- I Den Tjekkiske Republik⁴⁹ og Slovakiet⁵⁰ er afskrivningsomkostningerne vedrørende den del af aktiverne, der finansieres med tilskud (EU-tilskud og nationale tilskud), helt eller delvis udelukket fra takstberegningen.
- I Ungarn blev der pålagt en ned-sættelse af vandtaksterne i 2013⁵¹, og i Slovakiet er der restriktioner med hensyn til takstforhøjelser⁵².

97

I betragtning af dette kan der efter Rettens opfattelse være en risiko for, at anlægsoperatørerne for at sikre rentabilitet på kort sigt ikke foretager den nødvendige vedligeholdelse. Dette kan imidlertid medvirke til at forringe spildevandsrensingsanlæggenes operationelle bæredygtighed. Det lå ikke inden for revisionens omfang at vurdere, om vedligeholdelsesomkostningerne i 2012 svarede til det faktiske vedligeholdelsesbehov.

98

Et yderligere element, der kan indvirke på takstfastsættelsen, er den måde, hvorpå EU-tilskud til infrastrukturprojekter fastsættes. Et EU-tilskud er kun berettiget, hvis de indtægter, projektet genererer, ikke er tilstrækkelige til at dække investerings- og

driftsomkostningerne. Dette finansieringsgab (dvs. differencen mellem de diskonterede investeringsomkostninger og de diskonterede nettoindtægter), som skal anslås på grundlag af en cost-benefit-analyse, kan derefter dækkes ved hjælp af offentlige midler (herunder EU-tilskud). Denne fremgangsmåde fremmer ikke anvendelsen af princippet om omkostningsdækning, da den indebærer, at jo større indtægter spildevandsaktiviteterne giver (jo højere taksterne er), jo mindre kan investoren forvente at få i tilskud.

99

I programperioden 2014-2020 er det i modsætning til de foregående perioder ikke nødvendigvis et krav, at ansøgere om EU-tilskud udfører en cost-benefit-analyse af deres projekt for at vurdere finansieringsgab⁵³. I stedet kan der anvendes en fast procentsats for indtægter, som i forordningen er fastsat til 25 %⁵⁴. Finansieringsgab⁵³ vil således være 75 %, uanset hvor store indtægter projektet genererer. Hvis taksten fastsættes, så de genererede indtægter dækker mere end 25 % af omkostningerne, vil det med andre ord ikke føre til en tilsvarende reduktion af tilskuddet.

- 49 I EU-medfinansierede projekter skal spildevandspriserne forhøjes, indtil der er sikret fuld afskrivning, men priserne skal dog holdes på et overkommeligt niveau (fastsat til 2 % af husstandsindkomsten).
- 50 Afskrivningen på den del af aktiverne, der er anskaffet ved hjælp af tilskud før 2011, indgår ikke i takstberegningen. Som følge af et dekret fra 2011 kan afskrivningen på alle aktiver anskaffet siden 2011 dog medtages i beregningen med højst 2 % (svarende til en levetid på 50 år). Faktisk godkendte Kommissionen først »store projekter« i programperioden 2007-2013, da 2011-dekretet var vedtaget, fordi den ikke mente, at der kunne opnås bæredygtighed under de tidligere lovbestemmelser.
- 51 I Ungarn var det indtil 2011 kommunerne, der fastsatte vandtaksterne. Ved en ændring af lovbestemmelserne blev det fastsat, at 2012-taksterne højst kunne forhøjes med 4,2 % i forhold til taksterne i 2011. Taksterne i første halvår af 2013 skulle være de samme som i 2012, og taksterne i andet halvår af 2013 og i 2014 måtte ikke være på mere end 90 % af taksterne i 2012.
- 52 2014-taksterne vil fortsat være gældende i 2015 og 2016, medmindre der anmodes om en prisjustering, der kan begrundes med en væsentlig ændring i de økonomiske parametre.
- 53 Kravet vil stadig gælde for »store projekter«, der skal godkendes af Kommissionen (jf. punkt 10). »Store projekter« er i programperioden 2014-2020 defineret som projekter, hvis samlede støtteberettigede omkostninger overstiger 50 millioner euro.
- 54 Artikel 61, stk. 3, og bilag V i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af

I 92 % af de tilfælde, hvor der kun var delvis omkostningsdækning, lå vandtaksterne under det niveau, som Kommissionen angiver som overkommeligt

100

De fire besøgte medlemsstaters gennemsnitlige spildevandstakster for 2012 vises i **figur 5**.

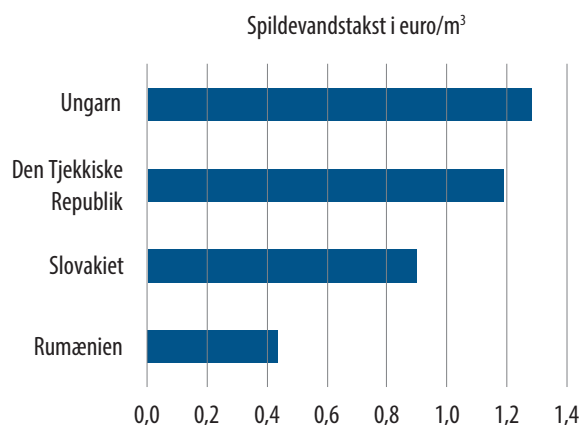
101

I 23 af de 25 tilfælde (92 %), hvor der ikke var opnået fuld omkostningsdækning, lå de samlede brugerbetalte takster for drikkevands- og spildevandstjenester under det niveau på 4 % af husstandsindkomsten, som Kommissionen angiver som overkommeligt. I syv af disse tilfælde (30 %) var spildevandstaksten lavere end den gennemsnitlige nationale spildevandstakst.

Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320).

Figur 5

Gennemsnitlige spildevandstakster for 2012

Kommentar: Taksterne er omregnet til euro med følgende vekselkurser: 1 euro = 291,86 HUF, 25 CZK og 4,45 RON.

Kilde: Data fra de nationale statistiske kontorer i Den Tjekkiske Republik og Ungarn, det slovakiske vandforskningsinstitut og de rumænske myndigheder.

Bemærkninger

De finansielle reserver er ikke tilstrækkelige til at sikre fornyelse af infrastrukturen

102

Generelt er det ejeren af en infrastruktur, der skal sørge for, at den bliver fornyet⁵⁵. På 12 af de 28 undersøgte spildevandsrensningsanlæg (43 %) havde ejerne opbygget reserver⁵⁶ med henblik på at finansiere en sådan fornyelse. Situationen varierede (jf. **tabel 11**) afhængigt af den organisatoriske struktur i forvaltningen af spildevandstjenesterne. Når ejeren er en kommune, og det ikke er et lovkrav, at der skal føres et særskilt regnskab for forvaltningen af den vandrelaterede infrastruktur, blandes indtægter og udgifter vedrørende denne aktivitet sammen med indtægter og udgifter vedrørende kommunens andre aktiviteter.

103

Med hensyn til de undersøgte anlæg konstaterede Retten, at selv i de tilfælde, hvor der er opbygget reserver, eller hvor midlerne bogføres særskilt, vil der på grund af den gældende takstpolitik ikke være midler nok til at sikre den fremtidige fornyelse af infrastrukturen (jf. punkt 95 og 96).

104

Hvad angår driftsselskabernes finansielle situation tillader lovbestemmelserne om fastsættelse af vandtaksten (ingen bestemmelser i Ungarn), at der opnås en fortjeneste⁵⁷, hvilket er en forudsætning for, at der kan opbygges reserver. For 26 af driftsselskaberne (93 %) gælder det, at hele eller størstedelen af deres kapital er offentligt ejet, generelt af de samme kommuner, der ejer infrastrukturen.

105

I praktisk taget alle tilfælde var driftsselskaberne - der ofte også forvalter drikkevandsanlæg og mere end ét spildevandsrensningsanlæg - i stand til at opbygge finansielle reserver. Disse midler kan bidrage til at finansiere fornyelsen af infrastrukturen, forudsat at ejerne af driftsselskaberne ikke anvender reserverne til andre formål end vandforvaltning. Faktisk udbetalte 9 af de 28 driftsselskaber (32 %) udbytte i perioden 2010-2012.

55 Hvis ejeren og operatøren af infrastrukturen er forskellige enheder, er det operatøren, der modtager indtægterne fra det rensede spildevand. Med disse indtægter skal operatøren dække sine drifts- og vedligeholdelsesomkostninger og betale leje til ejeren af infrastrukturen. Den leje, der er fastsat i lejekontrakten, bør dække ejerens afskrivningsomkostninger og øvrige omkostninger.

56 Opført på balancen som reserver og/eller tilbageholdt overskud.

57 I Den Tjekkiske Republik er der en bestemmelse om, at fortjenesten skal være rimelig. I 2013 blev der ved lov fastsat en formel til beregning af en rimelig fortjeneste. I Slovakiet er fortjenesten begrænset til et bestemt beløb pr. m³.

Tabel 11

Situationen med hensyn til de finansielle reserver, der er opbygget af infrastrukturejerne

	Ejeren er en kommune (eller en gruppe af kommuner)	Ejeren er et selskab oprettet af en kommune (eller en gruppe af kommuner)	
		Selskabet driver ikke anlægget	Selskabet driver selv anlægget
	19 tilfælde (68 %)	4 tilfælde (14 %)	5 tilfælde (18 %)
Der er opbygget reserver	16 % Ja 84 % Nej eller ikke oplyst	Ja	Ja (jf. punkt 105)
Reserverne er tilstrækkelige	Nej	Nej	Nej

Konklusioner og anbefalinger

106

Anvendelsen af midler fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling/Samhørighedsfonden til rensningsanlæg for byspildevand i programperioderne 2000-2006 og 2007-2013 har spillet en afgørende rolle for medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde kravene i direktivet om rensning af byspildevand. Dog konstaterede Retten, at der havde været forsinkelser i alle de fire medlemsstater, der er omfattet af denne beretning, og at EU-midlerne blev absorberet langsomt. Næsten alle de medfinansierede rensningsanlæg rensede spildevandet tilstrækkeligt, men efter Rettens opfattelse er ca. en tredjedel af dem overdimensionerede. I de fleste af de besøgte medlemsstater var de nationale spildevandskrav ofte strengere end direktivets, hvilket kunne tyde på, at det er nødvendigt at revidere direktivet. Retten konstaterede også svagheder med hensyn til håndteringen af overløb og slam. Endelig konstaterede Retten, at spildevandstaksterne i mange tilfælde er for lave til at sikre, at den medfinansierede infrastruktur er finansielt bæredygtig.

Overholdelsen af fristerne i direktivet om rensning af byspildevand

107

Alle de fire medlemsstater, der er omfattet af denne beretning, har gjort væsentlige fremskridt med hensyn til at opfylde kravene i direktivet om rensning af byspildevand, men der har været forsinkelser på bestemte områder:

- Fristerne for spildevandsopsamling i byområder med over 2 000 PE (hvor der gælder spildevandskrav) var overholdt i alle fire medlemsstater undtagen Rumænien, som var lidt bagud i forhold til de mellemliggende frister. Alle fire medlemsstater har indført lovbestemmelser med henblik på at sikre, at husholdningerne tilslutter sig de eksisterende kloaknet. Disse bestemmelser er imidlertid vagt formuleret, så det er vanskeligt for de relevante myndigheder at håndhæve dem effektivt.
- Ingen af de besøgte medlemsstater overholdt fristerne for spildevandsrensning i byområder med over 2 000 PE. Retten konstaterede også, at antallet af sådanne byområder var faldet væsentligt i nogle af de omfattede medlemsstater. Det betød, at færre byområder skulle opfylde direktivets krav.
- Der bruges også EU-midler på byområder med under 2 000 PE, men Kommissionen har kun delvise oplysninger om disse, da der ikke foretages nogen specifik rapportering, og oplysningerne i medlemsstaternes vandområdeplaner ikke er fuldstændige.

108

Kommissionen er ved at følge op på situationen med hensyn til overholdelsen af direktivet om rensning af byspildevand i tre af de fire medlemsstater, der er omfattet af denne beretning. Rettens analyse viser, at dette er en langvarig proces: Generelt har medlemsstaterne ca. 18 måneder (og i nogle tilfælde 30 måneder) til at indsende data til Kommissionen, og det tager Kommissionen yderligere 18 måneder at færdiggøre sin analyse og rapportering.

Anbefaling 1

Kommissionen bør:

- a) kræve, at byområder med under 2 000 PE, hvor der findes kloaknet, skal rapportere om, hvorvidt spildevandsrensningen er tilstrækkelig ifølge artikel 7 i direktivet om rensning af byspildevand, og hvor det ikke er tilfældet, hvorvidt der er indført passende foranstaltninger i vandområdeplanerne
- b) kontrollere medlemsstaternes rapportering om antallet af byområder med henholdsvis over og under 2 000 PE, hvor der er sket væsentlige ændringer, særlig i form af skift fra én kategori til en anden. Denne kontrol kan foretages i forbindelse med opfølgningen over for medlemsstaterne

- c) opfordre medlemsstaterne til at indføre klare retlige påbud om, at husholdningerne skal tilslutte sig de eksisterende kloaknet. Oplysninger om husholdningernes tilslutningsgrad bør indgå i den almindelige rapportering
- d) forkorte den tid, som det tager at vurdere overholdelsen af direktivet om rensning af byspildevand, ved at kræve, at medlemsstaterne (i overensstemmelse med direktivets artikel 15) indsender data senest seks måneder efter den dato, for hvilken Kommissionen ønsker at kende gennemførelsessituationen (referencedatoen). Kommissionen bør også bestræbe sig på at forkorte sin egen rapporteringstid
- e) undersøge, om der er tilsvarende problemer med lange rapporteringsperioder i forbindelse med andre miljørelaterede direktiver.

Anvendelsen af de EU-midler, der var til rådighed i programperioden 2007-2013

109

Der var væsentlige forsinkelser i forbindelse med medlemsstaternes godkendelse og gennemførelse af EU-medfinansierede projekter vedrørende spildevandsrensning i programperioden 2007-2013. Dette medfører en risiko for tab af de EU-midler, der var til rådighed, og kan gøre det nødvendigt for medlemsstaterne at finde andre (nationale eller private) midler til færdiggørelsen af en række projekter.

110

Medlemsstaterne har udarbejdet skøn over den finansiering, som det vil kræve at færdiggøre de projekter, der skal afsluttes for at sikre overholdelse af direktivets krav, og i mindst to af de fire medlemsstater er der tale om skøn, der overstiger de disponible bevillinger under de operationelle programmer vedrørende miljøet i perioden 2014-2020.

Anbefaling 2

Kommissionen bør:

- a) anmode medlemsstaterne om at fremlægge ajourførte oplysninger om de beløb, som de er nødt til at skaffe for at sikre, at gennemførelsesfristerne i direktivet om rensning af byspildevand kan overholdes i byområder med over 2 000 PE og i byområder med under 2 000 PE, hvor der er etableret kloaksystemer
- b) anmode medlemsstaterne om at sørge for, at de byområder, der ikke overholder direktivets bestemmelser, gennemfører de projekter, som er nødvendige for at sikre overholdelse.

Effektiviteten af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand

Rensningsanlæggenes performance

111

Alle rensningsanlæggene overholdt de relevante koncentrationsgrænser i direktivet om rensning af byspildevand. I to medlemsstater var fristen for overholdelse endnu ikke udløbet, eller grænseværdierne fandt ikke anvendelse på de enkelte anlæg. 89 % af anlæggene overholdt de grænser, der var fastsat i deres tilladelser. Retten bemærkede desuden, at disse grænser bygger på national lovgivning og/eller nationale anlægstilladelser, og at de i nogle tilfælde er strengere end direktivets.

112

Med hensyn til overløb, der forekommer under kraftige regnskyl og indvirker på vandkvaliteten i recipientvandområderne, mangler der generelt oplysninger om vandmængden og vandkvalitetsparametrene. Retten noterer sig, at Kommissionen for nylig har iværksat en undersøgelse om dette emne.

113

I de fleste tilfælde (89 %) kontrollerede anlægsoperatørerne på stikprøvebasis, om koncentrationsgrænserne for spildevand fra industrianlæg var overholdt. I Slovakiet supplerede anlægsoperatørerne imidlertid ikke resultaterne af deres kontrol (der kunne finde sted så sjældent som én gang om året) ved at anmode om resultaterne af industrianlæggenes egenkontrol.

114

Omkring en tredjedel af de undersøgte rensningsanlæg for byspildevand er overdimensionerede, og nogle af dem renser for meget grundvand. Det skyldes både svagheder i udformningen af anlæggene (f.eks. urealistiske forventninger til behovet for rensning af spildevand fra husholdninger og industrianlæg) og ændringer i befolkningstallet efter påbegyndelsen af byggearbejdet.

115

Det forhold, at rensningsanlæggenes driftsomkostninger varierer meget (især energiomkostningerne og omkostningerne til transport og bortskaffelse af slam), viser, at der er mulighed for at reducere disse omkostninger.

Anbefaling 3

Kommissionen bør:

- a) vurdere, om direktivets koncentrationsgrænser er hensigtsmæssige under hensyntagen til de teknologiske forbedringer, der er sket siden 1991, da direktivet om rensning af byspildevand blev vedtaget
- b) vurdere, om de regler, som fastsætter antallet og hyppigheden af de nationale miljøtilsynsmydigheders kontroller, og de bøder, som industrianlæggene skal betale for at overskride koncentrationsgrænserne, har en tilstrækkelig afskrækkende virkning i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse fra 2012⁵⁸
- c) vurdere, om det er nødvendigt at påbyde medlemsstaterne at måle overløb og opstille regler for det tilladte antal overløb og den tilladte vandkvalitet i forbindelse med overløb
- d) afvise »store projekter« og anmode medlemsstaterne om at afvise projekter under operationelle programmer, medmindre der ved beregningen af spildevandsrensningsanlæggenes størrelse er taget hensyn til mulighederne for at reducere grundvandsinfiltrationen: Det kan kræve færre investeringer at gøre kloaknettet vandtæt end at bygge et rensningsanlæg med større kapacitet

58 COM(2012) 95 final - Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - Bedre udnyttelse af EU's miljøforanstaltninger: opbygning af tilliden gennem bedre viden og aktiv handling.

Konklusioner og anbefalinger

e) opfordre medlemsstaterne til at anvende og videreformidle oplysninger om mulighederne for at opnå besparelser, f.eks. ved at bruge slam til energiproduktion eller som et værdifuldt råmateriale til udvinding af fosfor. Det kan i den forbindelse også være relevant at anmode operatører af spildevandsrensingsanlæg om at deltage i benchmarkingaktiviteter for at identificere de anlæg, hvor der kan opnås større omkostningseffektivitet, og de omkostningselementer, der bør fokuseres på.

Anvendelse af slam fra rensningsanlæg for byspildevand

116

Genanvendelse er den foretrukne form for håndtering af slam i tre af de fire omfattede medlemsstater. I Rumænien deponeres det meste af slammet imidlertid eller opbevares på anlægsområdet, og det er ikke en bæredygtig løsning på lang sigt.

117

Med hensyn til anvendelse af slam på landbrugsjord og deponering af slam er der på EU-niveau fastsat koncentrationsgrænser for bestemte stoffer, f.eks. tungmetaller. Retten konstaterede, at medlemsstaternes overvågning af disse håndteringsformer generelt var hensigtsmæssig, med visse undtagelser i Rumænien. Det forholder sig anderledes med hensyn til andre håndteringsformer (f.eks. anvendelse

af slam som inputmateriale i kompostproduktion og anvendelse på ikke-landbrugsjord). For disse anvendelser er der ikke fastsat miljøbeskyttelseskrav på EU-niveau. Retten noterer sig, at Kommissionen også anser slamdirektivet for at være forældet på dette punkt, men at den agter at ajourføre gødningsforordningen først.

Anbefaling 4

Kommissionen bør:

- a) gøre endelige betalinger til »store projekter«, der er godkendt under operationelle programmer, betinget af, at der er fundet en passende løsning vedrørende genanvendelse af slam, og anmode medlemsstaterne om at anvende samme metode i forbindelse med projekter, der er godkendt på deres niveau. Det vil kunne gøres, ved at der indføres en særlig klausul i tilskudsaftalerne for programmeringsperioden 2014-2020
- b) undersøge, om slamdirektivets bestemmelser om forurenende stoffer og koncentrationsgrænser er hensigtsmæssige, og på dette grundlag foreslå en tilpasning af dette direktiv og andre direktiver eller forordninger, der omhandler spørgsmål i relation til spildevands- eller jordkvalitet, samt anmode medlemsstaterne om at sikre en solid overvågning af forurenende stoffer i forbindelse med enhver form for genanvendelse af slam.

Den finansielle bæredygtighed af de EU-medfinansierede rensningsanlæg for byspildevand

118

For 89 % af anlæggene gjaldt det, at de spildevandstakster, der blev opkrævet hos husholdninger og industrielanlæg, var for lave til at muliggøre en fornyelse af infrastrukturen ved afslutningen af dens forventede økonomiske levetid. I de fleste tilfælde ligger taksterne stadig væsentligt under den overkommelige sats på 4 % af husstandsindkomsten. Dette skyldes delvis nationale lovbestemmelser: I to medlemsstater kan afskrivningsomkostningerne ikke medregnes fuldt ud ved takstfastsættelsen, og i to medlemsstater er der lagt loft over de årlige takstforhøjelser. Når omkostningerne ikke dækkes fuldt ud af spildevandstjenestens brugere, skal den del, der ikke er dækket, betales af andre - hvilket for det meste vil sige alle landets skatteborgere. Hertil kommer, at anlægsoperatørerne på grund af denne situation måske skærer ned på den løbende vedligeholdelse, hvilket vil forkorte aktivernes økonomiske levetid og/eller forringe kvaliteten af spildevandsrensningen.

119

I to tredjedele af de tilfælde, som Retten undersøgte, forelå der ingen oplysninger om, hvorvidt infrastrukturejerne havde opbygget tilstrækkelige finansielle reserver til at vedligeholde og på sigt forny vand- og spildevandsinfrastrukturen. Det skyldes, at de finansielle ressourcer sammenblandes, når ejerne er kommuner. Nogle operatører af rensningsanlæg opbygger reserver på grundlag af deres akkumulerede fortjeneste.

Anbefaling 5

Kommissionen bør:

- a) opfordre medlemsstaterne til at føre en ansvarlig takstpolitik for spildevand og, hvis det er nødvendigt, at tilpasse lovbestemmelserne om fastsættelse af vandpriser, så taksterne ikke kan være lavere end den alment accepterede overkommelige sats på 4 %
- b) opfordre medlemsstaterne til at sørge for, at offentlige ejere såsom kommuner sikrer, at der vil være tilstrækkelige midler til rådighed til den nødvendige vedligeholdelse og fornyelse af spildevandsinfrastrukturen.

Vedtaget af Afdeling II, der ledes af Henri GRETHEN, medlem af Revisionsretten, i Luxembourg på mødet den 10. juni 2015.

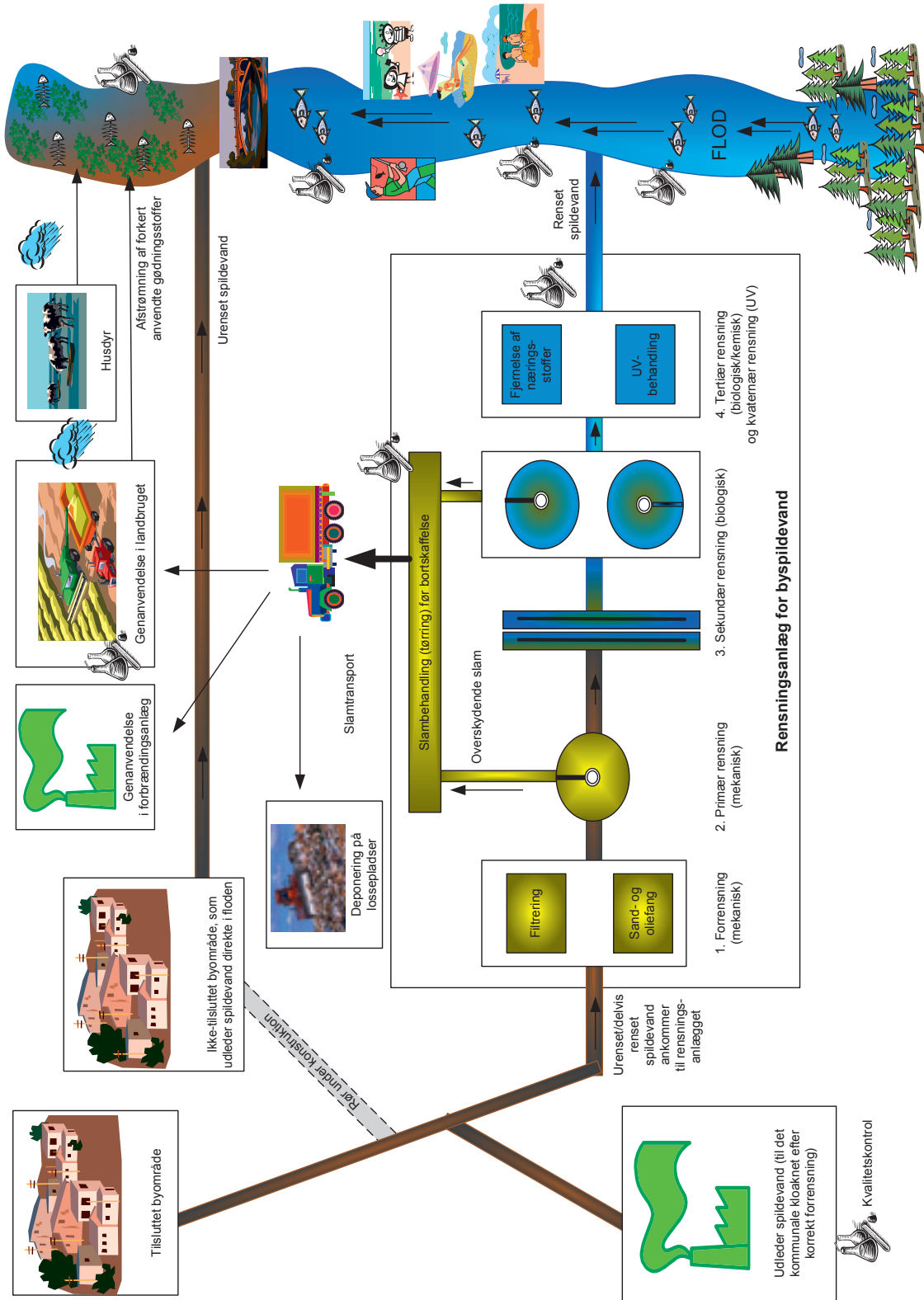
På Revisionsrettens vegne

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Formand

Bilag I

Rensning af byspildevand

Kilde: Revisionsretten.

Liste over de undersøgte spildevandsrensningsanlæg

Medlemsstat	Sted	Planlagt kapacitet i PE	Samlede udgifter ¹ (i euro)	Samlet EU-tilskud (i euro)	Tilskud som procentdel af de samlede udgifter
Den Tjekkiske Republik	Bludov	4 115	38 312 039,31	26 818 427,32	70 %
	Zubri	47 000	43 395 472,68	29 508 921,03	68 %
	Bzenec	22 607	27 294 593,37	17 732 842,00	65 %
	Blansko	29 376	27 294 593,37	17 732 842,00	65 %
Ungarn	Szeged	230 000	94 637 207,86	33 325 000,00	35 %
	Zalaeger-szeg	180 000	48 350 946,27	36 263 208,96	75 %
	Györ	375 000	17 560 130,00	7 250 000,00	41 %
	Dunakeszi	82 500	2 954 395,002 (HUF 914 976 000)	1 942 002,002 (HUF 601 438 000)	66 %
	Budapest	1 600 000	438 526 042,48	278 661 500,00	64 %
	Debrecen	675 000	87 304 362,28	50 636 530,12	58 %
	Sopron	165 000	18 594 829,58	9 297 414,79	50 %
Rumænien	Braila	247 700	43 984 313,64	32 988 235,23	75 %
	Bucharest glina	1 654 110	105 765 515,60	68 747 585,14	65 %
	Buzau	235 000	26 964 178,91	19 953 492,39	74 %
	Constanta north	308 125	69 251 771,60	49 669 303,00	72 %
	Craiova	385 000	71 894 883,75	52 783 500,00	73 %
	Galati	360 000	72 053 837,40	42 000 000,00	58 %
	Iasi	933 300	45 550 042,28	34 162 531,71	75 %
	Oradea	250 000	18 570 208,73	12 999 145,77	70 %
	Pitesti	320 000	46 879 803,82	31 312 500,00	67 %
	Ramnicu Valcea	130 000	28 119 004,10	21 089 253,08	75 %
	Satu Mare	180 000	31 789 308,31	22 570 408,90	71 %
Tmisoara	440 000	41 187 160,13	29 242 884,13	71 %	
Slovakiet	Trencin	30 000	7 935 751,09	3 967 875,55	50 %
	Povazska Bystrica	45 000	12 299 508,09	6 149 754,04	50 %
	Trnava	211 700	29 711 033,08	10 193 516,00	34 %
	Vranov	34 900	51 823 026,31	34 020 640,00	66 %
	Presov	91 275	65 699 239,14	40 566 608,00	62 %

1 Nogle projekter omfattede flere delprojekter (f.eks. opgradering af spildevandsrensningsanlæg flere forskellige steder og etablering af kloaknet flere forskellige steder). I disse tilfælde vedrører de samlede udgifter således projekterne som helhed og ikke kun de undersøgte spildevandsrensningsanlæg.

2 Beløbet i HUF er omregnet til euro med følgende vekselkurs: 1 euro = 309,7 HUF (gennemsnit i 2014).

Frister for gennemførelse af direktivet om rensning af byspildevand

Medlemsstat	Mellemliggende frister	Endelig frist for overgangsperioden
Den Tjekkiske Republik	1. maj 2004 - 18 byområder med > 10 000 PE 31. december 2006 - 36 byområder	31. december 2010
Ungarn	31. december 2008 - byområder i følsomme områder med > 10 000 PE 31. december 2010 - byområder i normale områder med > 15 000 PE I 2009 forpligtede Ungarn sig til at overholde direktivets artikel 5, stk. 4, senest i 2018 .	31. december 2015 31. december 2008 - bionedbrydeligt industrispildevand fra anlæg tilhørende industrisektorerne i direktivets bilag III
Rumænien	Kloaknet 31. december 2010 - 61 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2013 - 69 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2015 - 80 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2013 - alle byområder med > 10 000 PE Sekundær rensning eller tilsvarende (mere vidtgående rensning i følsomme områder) 31. december 2010 - 51 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2013 - 61 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2015 - 77 % af spildevandsbelastningen i PE 31. december 2015 - alle byområder med > 10 000 PE	31. december 2018
Slovakiet	31. december 2004 - 83 % af den samlede bionedbrydelige spildevandsbelastning 31. december 2008 - 91 % af den samlede bionedbrydelige spildevandsbelastning 31. december 2010 - alle byområder med > 10 000 PE 31. december 2012 - 97 % af den samlede bionedbrydelige spildevandsbelastning	31. december 2015

Resumé

III

Kommissionen agter ikke for nærværende at skærpe rapporteringskravene i henhold til Rådets direktiv 91/271/EØF om rensning af byspildevand med hensyn til byområder med under 2000 PE, da der ikke er pålagt pligt til indsamling og behandling i disse byområder i artikel 3, 4 og 5 i byspildevandsdirektivet. Men i henhold til vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) anmoder Kommissionen medlemsstaterne om at indsende oplysninger uanset byområdets størrelse. Desuden bør pilotprogrammet »Structured Implementation and Information Framework« (SIIF – strukturerede gennemførelses- og informationsrammer) forbedre rapporteringskvaliteten (se Kommissionens svar på punkt 29).

Kommissionen minder om, at byområder med over 2000 PE allerede er omfattet af lovbestemmelser om, at husholdningerne skal tilslutte sig kloaknettet eller sørge for individuelle eller hensigtsmæssige systemer.

IV

Hovedmålene med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden i programperioden 2007-2013 er at indskrænke forskellen mellem EU-regionernes socioøkonomiske udviklingsniveau og ikke nødvendigvis at bidrage til at overholde tidsfristerne i byspildevandsdirektivet. Dette falder ind under de berørte medlemsstaters ansvar og er uafhængigt af størrelsen af de tildelte midler. På den baggrund er bidraget fra EFRU/SF i 2007-2013 da meget muligt heller ikke tilstrækkeligt til at opfylde alle behov for kloakinfrastuktur med henblik på at overholde fristerne i byspildevandsdirektivet.

Hvad angår behovet for, at fremskridtene med gennemførelsen af byspildevandsdirektivet fremgår af rapporteringen, mener Kommissionen, at disse oplysninger gøres tilgængelige og ajourføres af medlemsstaterne hvert andet år i tilfælde af ændringer i henhold til artikel 17 i byspildevandsdirektivet.

V

Med hensyn til størrelsen af anlæggene mener Kommissionen, at det er op til medlemsstaterne at beslutte anlæggets størrelse, idet der ikke er fastlagt bestemte specifikationer i byspildevandsdirektivet af anlæggenes dimensioner (se Kommissionens svar på punkt 65).

Generelt kan anlæggets størrelse bestemmes af flere faktorer, herunder en sikkerhedsmargin til at opfylde byspildevandsdirektivet til hver en tid. Det skal således kunne klare f.eks. sæsonudsving som følge af variationer i aktiviteten inden for turisme og industri eller massive regnskyl, og der skal være taget højde for eventuelle fremtidige tilslutninger fra flere bebyggelser, befolkningstilvækst osv.

Siden 2007 har Jaspersinitiativet (fælles assistance til projekter i de europæiske regioner) haft til formål at hjælpe medlemsstaterne med at forbedre kvaliteten af større projektansøgninger om tilskud fra fondene, herunder de tekniske karakteristika, før de skulle fremsendes.

Vedrørende spørgsmålet om overløb henvises til Kommissionens svar på punkt 54-56.

Hvad angår vurderingen af koncentrationsgrænser henvises til Kommissionens svar på punkt 49 og anbefaling 3, litra a).

VI

Kommissionen accepterer Rettens anbefaling.

VII

Kommissionen accepterer denne anbefaling og mener, at den er delvist gennemført, idet medlemsstaterne har pligt til at gennemføre en hensigtsmæssig takstpolitik for vand i medfør af artikel 9, stk. 1, i vandrammedirektivet og forhåndsbetingelse 6.1 i bilag XI til forordning 1303/2013 om fælles bestemmelser for fondene.

Desuden mener Kommissionen, at 4 % som overkommeligt niveau kun er vejledende.

Kommissionen kan imidlertid ikke acceptere anden del af denne anbefaling (dvs. at der hensættes tilstrækkelige midler til den nødvendige vedligeholdelse og fornyelse), idet ansvaret for at sikre, at der findes midler til vedligeholdelse og fornyelse, i mangel af en specifik retlig ramme påhviler ejerne/operatørerne af kloakinfrastrukturen og dermed medlemsstaterne.

Bemærkninger

22

Kommissionen er i øjeblikket i færd med at analysere de svar, som de omtalte lande har indsendt på Kommissionens anmodning om nærmere oplysninger. I den forbindelse analyserer Kommissionen, om det er nødvendigt med opfølgning på, om de individuelle systemer sikrer samme miljøbeskyttelsesniveau.

23

Kommissionen anfører, at denne bemærkning er henvendt til de berørte medlemsstater. Husholdningers tilslutning til det offentlige kloaknet er ikke omfattet af byspildevandsdirektivet. Det påhviler medlemsstaten via sin nationale lovgivning at tilslutte eller alternativt anvende individuelle eller andre egnede systemer for at sikre overholdelse af artikel 3 i byspildevandsdirektivet.

26

Denne aftale mellem Ungarn og Rumænien hidrører fra den mulighed, der ligger i artikel 9 i byspildevandsdirektivet.

Herudover henvises der i artikel 5, stk. 4, til en samlet nedbringelse af N og P, som gælder det spildevand, der udledes til alle rensningsanlæg i det pågældende område, også anlæg i byområder med under 10 000 PE.

28

Kommissionen bemærker, at fald i spildevandsbelastningen på op til 10-15 % på medlemsstatsniveau kan anses for tilladeligt, fordi byområder er »levende« enheder i stadig forandring (f.eks. på grund af fraflytning og lukning af fabrikker). Derimod tyder en konstant belastning (PE) over årene på, at tallene ikke er korrekt ajourført. Faldet i antal byområder er en logisk konsekvens af faldet i belastningen foruden byområdernes foranderlige karakter. Opfølgning på udviklingen i antal PE er mere væsentlig end ændringen i antal byområder.

Situationen i Rumænien med fald i belastningen blev først synlig ved Rumæniens rapportering (8. rapportering) af de første gennemførelsesresultater og kan i princippet anses for ikke at være »tilladelig«. I forbindelse med SIIF-pilotprojektet (strukturerede gennemførelses- og informationsrammer), som blev igangsat i 2013, vil Kommissionen bede myndighederne om at oplyse årsagerne til disse betydelige ændringer (som også berører antallet af byområder) og handle i overensstemmelse hermed (se Kommissionens svar på punkt 29). Rumænien vil indgå i fase III, der starter i 2015.

29

Kommissionen har lanceret SIIF-pilotprogrammet for at forbedre tilrettelæggelsen og forvaltningen af data/oplysninger på nationalt plan og informere politikere, interessenter og offentligheden om, hvordan lovgivningen i praksis gennemføres, i overensstemmelse med bestemmelserne i direktivet om adgang til oplysninger og Inspire-direktivet (2003/4/EF og 2007/2/EF). Programmet omhandler primært, hvordan overholdelsen af direktivet sikres eller opretholdes, ved at fokusere på krav til data og oplysninger i byområder, der ikke overholder reglerne, og ved at udforme IT-systemer, som forbinder forskellige datakilder (om miljø, socioøkonomiske forhold, finansiering, retlige aspekter osv.). Følgende lande er hidtil blevet inddraget: CY, LT og SI, og yderligere fire lande planlægges inddraget (bl.a. RO).

For medlemsstater, der er med i SILF, og navnlig Rumænien, agter Kommissionen at følge op på udviklingen i spildevandsbelastningen i byområder i det næste par år for bedre at afdække, hvorvidt sådanne forandringer er begrundede.

30

Kommissionen påpeger, at det ikke er pålagt medlemsstaterne i byspildevandsdirektivet at rapportere om byområder med under 2000 PE (Kommissionens rapporteringskrav i henhold til artikel 15 i byspildevandsdirektivet angår indsamlings- og behandlingsdata for byområder med over 2000 PE). Medlemsstaterne sender i henhold til artikel 16 i byspildevandsdirektivet situationsrapporter til Kommissionen, som kun omfatter generelle oplysninger om »bortskaffelsen af byspildevand og slam«.

Af proportionalitetshensyn og for ikke at øge rapporteringsmængden kræver Kommissionen hverken i henhold til artikel 15, 16 eller 17 i byspildevandsdirektivet rapporter om byområder med under 2000 PE. Desuden kræver Kommissionen ikke oplysninger, som ikke er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af artikel 3, 4 og 5 i byspildevandsdirektivet.

I henhold til vandrammedirektivet kræver Kommissionen, at medlemsstaterne fremsender information om vandområder, som er udsat for betydelig belastning med byspildevand (uanset byområdernes størrelse), og om de foranstaltninger, de træffer for at opnå god tilstand, herunder kvantitative indikatorer om f.eks. nedbringelse af den udledte forureningsbelastning. Kommissionen vil anvende bestemmelserne i vandrammedirektivet til at kontrollere de byområder, der er omhandlet i artikel 7 i byspildevandsdirektivet.

31

Kommissionens strategi for overholdelse i henhold til byspildevandsdirektivet er rettet mod de største udledninger af forurenende stoffer til vandrecipienter. Som sådan pålægger Kommissionen ikke medlemsstaterne at rapportere om byområder med under 2000 PE, eftersom der ikke er pligt til at indsamle og behandle spildevand i disse byområder i henhold til artikel 3, 4 og 5 i byspildevandsdirektivet. I henhold til vandrammedirektivet kræver Kommissionen imidlertid, at medlemsstaterne fremsender information om vandområder, som er udsat for betydelig belastning med byspildevand (uanset byområdernes størrelse), og om de foranstaltninger, de træffer for at opnå god tilstand. Efterfølgende kan medlemsstaterne træffe yderligere foranstaltninger for byområder med under 2000 PE fra sag til sag.

33

Kommissionen mener ikke, at processens effektivitet kan betvivles, idet medlemsstaternes myndigheder via de specifikke anmodninger, som blev udsendt i 2014, og som Retten henviser til, er blevet anmodet om at fremsende de nyeste tilgængelige data om overholdelsen af fristerne i 2009-2010. I praksis betyder det, at oplysningerne om overholdelsen af de frister, der udløb i 2009-2010, vil blive ajourført af myndighederne med nyere data (anmodning om årene 2012 eller 2013). Sammen med dataene fra 8. rapportering (referenceårene 2011-2012) vil det sætte Kommissionen i stand til at vurdere overholdelsen af de senest udløbne frister. Disse opdateringer vil gøre det muligt for Kommissionen, hvis den finder det hensigtsmæssigt, at iværksætte overtrædelsesprocedurer i fornødent omgang. Som angivet af Retten er Kommissionen i øjeblikket i færd med at analysere de oplysninger, som medlemsstaterne har fremsendt, i den henseende.

37

Kommissionen mener, at alle fire nævnte medlemsstater ved udgangen af 2013, som vist i tabel 5, havde indgået et tilfredsstillende antal forpligtelser på programplan.

38

Kommissionen erkender, at udnyttelsesgraden ved udgangen af 2013 i alle berørte medlemsstater var temmelig lav, hvorfor der var risiko for frigørelse på programplan (artikel 93 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006). Det bør imidlertid understreges, at der er objektive grunde hertil, f.eks. behovet for at styrke den tekniske, retlige og administrative kapacitet i de berørte medlemsstater. Desuden påpeger Kommissionen, at betalingerne til de fleste af projekterne sædvanligvis effektueres i det sidste gennemførelsesår (dvs. 2014 og 2015), idet støtteberettigelsen udløber med udgangen af 2015.

39

Kommissionen er klar over, at en række projekter måske ikke bliver afsluttet inden den 31. december 2015, og at de kan opdeles i to separate faser (se også Kommissionens svar på punkt 40 herunder). For at fremskynde gennemførelsen af de berørte programmer og mindske frigørelsesrisikoen blev der derfor ultimo 2014 nedsat en taskforce vedrørende gennemførelsen med fokus på bl.a. at sætte gennemførelses hastigheden op i de fire medlemsstater.

40

Under hensyntagen til, at en række projekter kan fordeles på to programperioder, og for at gøre det lettere for medlemsstaterne har Kommissionen foreslået en ændring af retningslinjerne for afslutning af programmer, som blev vedtaget den 30. april 2015 (Kommissionens afgørelse C(2015)2771 om ændring af afgørelse C(2013)1573). Det primære formål er at indføre mere fleksibilitet på nogle områder, herunder inddeling af de ufærdige projekter i faser fra 2016 og frem.

For så vidt angår Slovakiet og Rumænien og i mindre omfang Ungarn, er Kommissionen fuldt ud klar over, at det trods 2014-2020-programmernes betydelige bidrag på spildevandsbehandlingsområdet sandsynligvis ikke vil være muligt at opfylde alle behov.

41

Kommissionen bemærker, at den del af EU's budget, der er afsat til fondene, ifølge artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 skal gennemføres med delt forvaltning mellem medlemsstaterne og Kommissionen. I denne forbindelse påhviler det medlemsstaterne at træffe den endelige beslutning om projektudvælgelsen, idet de skal sikre, at de udvalgte projekter er i overensstemmelse med de relevante programdokumenter for 2007-2013, som er vedtaget af Kommissionen, og at de også overholder EU-lovgivningen (f.eks. byspildevandsdirektivet). Kommissionen mener, at det forhold, at der ikke er indsendt/godkendt projektansøgninger fra visse større byområder, kan skyldes, at projekterne ikke blev anset for modne nok til at opfylde de gældende udvælgelseskriterier (f.eks. teknisk modenhed/parathed til at blive gennemført).

43

Generelt er der for alle 2007-2013-programmer fastsat fælles outputindikatorer og programspecifikke resultat- og outputindikatorer, og målene for dem afspejler typisk den støttede interventions type (outputindikator) eller det forventede mål for de potentielle støttemodtagere (resultatindikator).

44

Kommissionen erkender, at visse mål måske ikke nås inden afslutningen (udgangen af 2015). Men med hensyn til indikatorerne for opfyldte mål varierer situationen imidlertid fra medlemsstat til medlemsstat og bør under alle omstændigheder underlægges en gennemgang ved afslutningen, idet de fleste spildevandsprojekter først blev aftalt i 2014.

49

Kommissionen mener, at det forhold, at medlemsstaterne fastsætter strengere koncentrationsgrænser end byspildevandsdirektivet, ikke nødvendigvis medfører et behov for at ajourføre grænserne i direktivet. Medlemsstaterne kan frit gennemføre byspildevandsdirektivet med strengere krav. Herudover er medlemsstaterne forpligtet til at overholde andre relevante direktiver¹ på området for vandbeskyttelse/-kvalitet.

54

Kommissionen har bemærket samme problem og har igangsat en undersøgelse af overløb (se punkt 56) for at indsamle mere detaljerede oplysninger om overløb på medlemsstatsniveau og dermed kunne drage mere nøjagtige konklusioner om tilknyttede data.

Kommissionen har allerede taget fat på et enormt, overløbsrelateret forureningsproblem i London og Whitburn, idet den har indledt en overtrædelsesprocedure ved EU-Domstolen (C-301/10 af 18. oktober 2012). Men da der ikke stilles konkrete krav vedrørende overløb i byspildevandsdirektivet, hvor der blot står, at medlemsstaterne skal »træffe afgørelse om foranstaltninger til begrænsning... overløb« (bilag I, litra A), bliver Kommissionen først nødt til at indsamle dokumentation for den type foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer, hvordan de virker, og hvordan de anvendes i praksis, før den på en systematisk måde kan afhjælpe forurening fra overløb på EU-plan.

Kommissionens fælles svar på punkt 55 og 56

Kommissionen mener, at den i punkt 56 nævnte undersøgelse vil gøre det muligt at bedømme situationen i den enkelte medlemsstat nøjere, hvilket i øjeblikket ikke er muligt. På grundlag af konklusionerne vil Kommissionen muligvis beslutte at efterforske de medlemsstater, hvor den har fundet, at dårlig forvaltning af overløb kan medføre forureningsproblemer på grund af ubehandlet spildevand.

1 Navnlig vandrammedirektivet (2000/60/EF) og de afledte direktiver om grundvand (direktiv 2006/118/EF) og prioriterede stoffer (direktivet om miljøkvalitetskrav 2008/105/EF) og bl.a. drikkevandsdirektivet (direktiv 98/83/EF), badevandsdirektivet (direktiv 2006/7/EF), havstrategirammedirektivet (2008/56/EF), habitatdirektivet (92/43/EØF) (navnlig artikel 6) og forordning (EF) nr. 854/2004 (navnlig bilag II.A.6).

58

Kommissionen understreger, at medlemsstaterne har pligt til at sikre, at udledningen af industrispildevand til kloaknet og rensningsanlæg for byspildevand overholder byspildevandsdirektivets artikel 11 og bilag I, litra C, mens de nærmere bestemmelser om koncentrationsgrænser fastsættes i den nationale lovgivning.

64

Kommissionen understreger, at det påhviler medlemsstaterne at beslutte, hvordan de vil kontrollere industrianlægs udledninger.

65

Byspildevandsdirektivet rummer ingen specifikationer af, hvordan anlæggene skal dimensioneres. Artikel 4 kræver blot, at belastningen skal beregnes på grundlag af den maksimale gennemsnitlige ugentlige mængde, der tilledes rensningsanlægget i løbet af året. Det er derfor medlemsstaterne, der skal afgøre anlæggenes størrelse.

Uden at udelukke, at projekterne måske på revisions-tidspunktet har været overdimensionerede, mener Kommissionen, at der ved den endelige bedømmelse og beslutning om den nøjagtige udformning og størrelse af et spildevandsrensningsanlæg bør tages hensyn til de højeste standarder foruden en række komplicerede faktuelle og hypotetiske parametre.

Generelt kan anlæggets størrelse bestemmes af flere faktorer, herunder en sikkerhedsmargin til at opfylde byspildevandsdirektivet til hver en tid. Det skal således kunne klare f.eks. sæsonudsving som følge af variationer i aktiviteten inden for turisme og industri eller massive regnskyl, og der skal være taget højde for eventuelle fremtidige tilslutninger fra flere bebyggelser, befolkningstilvækst osv.

Siden 2007 har Jaspersinitiativet (fælles assistance til projekter i de europæiske regioner) haft til formål at hjælpe medlemsstaterne med at forbedre kvaliteten af større projektansøgninger om tilskud fra fondene, herunder de tekniske karakteristika, før de skulle fremsendes.

67

Omkostningen ved at nedbringe andelen af klart vand skal undersøges, da en kraftig nedbringelse kan være meget bekostelig. Når der er en stor andel af klart vand i tilledningen, skal det undersøges, hvordan den reduceres på en omkostningseffektiv måde.

67 Andet led

Kommissionen er enig i, at dette kunne være en mulighed i tilfælde, hvor det understøttes af passende cost-benefit-analyser med sammenligning af de forventede renoveringsomkostninger og fordele.

71 Første led

Kommissionen mener, at omkostningerne til behandling af slam dels afhænger af den valgte type behandling, dels af det valgte endelige bestemmelsessted for slammet fra anlægget.

71 Tredje led

Kommissionen støtter benchmarking til at forbedre vandforsyningssektorens miljøresultater. I sit svar på det europæiske borgerinitiativ Right2Water (COM(2014)177 final) forpligtede Kommissionen sig til at udforske tanken om benchmarking af vandkvalitet og vandforsyningsydelse og arrangerede et møde for alle interessenter i september 2014. I dialogen på dette møde blev det understreget, at udtrykket benchmarking bruges i bred forstand. Der bør skelnes klart mellem øget gennemsigtighed som et mål i lyset af borgerinitiativet og benchmarking som forvaltningsmæssigt støtteredskab. I sidstnævnte betydning er benchmarking udformet til forsyningsvirksomhed og benchmarking af net med henblik på vurdering af resultater gennem sammenligning med lignende enheder på grundlag af komplekse data- og indikatorsæt. Kommissionens om end begrænsede rolle i denne forbindelse er at lette dialogen om udveksling af bedste praksis.

76

Kommissionen er principielt enig i, at slam ikke bør opbevares på anlægsområdet og inden for en overskuelig fremtid skal fjernes og transporteres til det endelige bestemmelsessted.

83

Kommissionen overvejer en revision af gødningsforordningen 2003/2003. En af de muligheder, der overvejes, er i en revideret gødningsforordning at fastlægge retligt bindende grænseværdier for tungmetaller og muligvis lade spildevandsslam være omfattet, når det opfylder sådanne krav til gødningssegenskaber.

84

Kommissionen planlægger ikke på nuværende tidspunkt at foreslå en revision af slamdirektivet, idet den først træffer beslutning om en mulig revision af gødningsforordningen, før den beslutter sig med hensyn til en eventuel gennemgang af slamdirektivet.

87

Kommissionen er enig i, at flere og flere undersøgelser viser virkningen af mikroplastik for fersk- og havvand, og spildevand kan være en kilde til udledningen heraf.

88

Kommissionen overvejer at foreslå en revideret gødningsforordning i 2015 (se også punkt 83 og 84).

95

Kommissionen anfører, at vandrammedirektivet (artikel 9) kræver, at medlemsstaterne inden 2010 sikrer, at de forskellige vandanvendelsessektorer yder et passende bidrag til dækning af omkostningerne i forbindelse med vandforsyningspligtigheder.

97

Kommissionen mener også, at der er risiko for, at anlægsoperatørerne af rentabilitetshensyn ikke udfører den nødvendige vedligeholdelse. Men i mangel af en specifik retlig ramme falder operatørernes effektivitet ind under medlemsstaternes ansvarsområde.

98

Kommissionen mener, at et passende takstsystem ikke kun er vigtigt i henseende til EFRU's bidrag, men også ønskeligt af hensyn til driftens rentabilitet på lang sigt. Den afskrækkende virkning, som det anvendte omkostningsdækningsprincip hidtil har haft, vil blive mindsket betydeligt, idet de potentielle støttemodtagere i programperioden 2014-2020 ikke nødvendigvis bliver nødt til at foretage en cost-benefit-analyse for at fastslå finansieringsgab i deres projekter, men kan anvende en fast procentsats for indtægter på 25 %.

99

Hvis medlemsstaterne vælger at anvende en fast sats på 25 % i overensstemmelse med artikel 61, stk. 3, litra a), i forordning (EU) nr. 1303/2013, skal Kommissionen handle inden for de begrænsninger, som denne retlige ramme giver.

Fælles svar på punkt 101-105

Se Kommissionens svar på punkt 98.

Konklusioner og anbefalinger

106

Kommissionen mener, at den lave udnyttelsesgrad ved udgangen af 2013 f.eks. kunne skyldes behovet for at styrke den tekniske, retlige og administrative kapacitet i de fire berørte medlemsstater, og at betalingerne til de fleste af projekterne sædvanligvis effektueres i det sidste gennemførelsesår (dvs. 2014 og 2015), idet støtteberettigelsen udløber med udgangen af 2015.

Kommissionen er enig i, at et passende takstsystem ikke kun er vigtigt i henseende til EFRU's bidrag, men også ønskeligt af hensyn til rentabilitet i den samfinansierede kloakinfrastruktur. I henhold til forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 forventes de potentielle afskrækkende virkninger af omkostningsdækningsprincippet gradvis at mindskes, idet medlemsstaterne har pligt til at opfylde forhåndsbetingelse 6.1 for vand ved at fremsende dokumentation for, at bestemmelserne om omkostningsdækning til vandforsyningen i artikel 9 i vandrammedirektivet overholdes, når vandinfrastrukturen medfinansieres af fondene.

Kommissionen noterer sig Rettens konstatering af, at næsten en tredjedel af de undersøgte anlæg er overdimensionerede. Se også Kommissionens svar på punkt 65.

107 Andet led

Med hensyn til faldet i antal byområder mener Kommissionen, at opfølgning på udviklingen i antal PE er mere væsentlig end ændringen i antal byområder. Kommissionen vil følge op på situationen i Rumænien i forbindelse med SIIF-pilotprogrammet (se Kommissionens svar på punkt 28 og 29).

107 Tredje led

Kommissionen mener, at den indsamler de nødvendige oplysninger, der egner sig til formålet i henhold til byspildevandsdirektivet, og tillige kan anmode om oplysninger i henhold til vandrammedirektivet til bestemte formål (se Kommissionens svar på punkt 30 og 31).

108

Kommissionen anfører, at den lange proces skyldes antallet af berørte byområder overalt i EU. Imidlertid bør SIIF-rapporteringsværktøjet forbedre rapporteringsprocessen på nationalt plan.

I henhold til byspildevandsdirektivets 8. rapportering har Kommissionen bedt om data for 2011 eller 2012.

Anbefaling 1 a)

Kommissionen kan ikke acceptere denne anbefaling.

Kommissionen har ikke i øjeblikket planer om at øge rapporteringsmængden i henhold til byspildevandsdirektivet om byområder med under 2000 PE, som har kloaknet. I henhold til vandrammedirektivet kræver Kommissionen imidlertid, at medlemsstaterne fremsender information om vandområder, som er udsat for betydelig belastning med byspildevand (uanset byområdernes størrelse), og om de foranstaltninger, de træffer for at opnå god økologisk og kemisk tilstand.

Anbefaling 1 b)

Kommissionen accepterer denne anbefaling. Kommissionen agter ikke for nærværende at indføre en systematisk kontrol med antallet af byområder med under 2000 PE gennem den normale rapportering, der sker i henhold til artikel 15 og 17 i byspildevandsdirektivet. Imidlertid vil Kommissionen følge op på tilfælde, hvor den er blevet gjort opmærksom på store forandringer, eller hvor disse er blevet identificeret ad andre kanaler, f.eks. pilotprogrammet om strukturerede gennemførelses- og informationsrammer.

Anbefaling 1 c)

Kommissionen accepterer denne anbefaling og mener, at den allerede er efterlevet, hvad angår byområder med over 2000 PE. I disse byområder foreskriver byspildevandsdirektivet, at der findes kloaknet eller individuelle eller hensigtsmæssige systemer.

Anbefaling 1 d)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Kommissionens tidsforbrug fra det år, der skal rapporteres om, til offentliggørelsen af rapporten for det pågældende år skyldes mange forskellige behandlingsmæssige og retlige faktorer, både hos medlemsstaterne og Kommissionen (f.eks. medlemsstaternes interne processer, kvalitetskontrol af fremsendte data, antal berørte byområder og prioriteringer). Kommissionen mener, at medlemsstaternes nuværende rapporteringssystemer ikke muliggør hurtigere rapportering, hvilket ellers ville være ønskeligt, da de nationale systemer forsinke Kommissionens eget rapporteringsarbejde. Kommissionen arbejder på at forbedre sin egen rapporteringshastighed og indsamle nyere data fra medlemsstaterne ved at udvikle et pilotprojekt, der involverer et udvalgt antal medlemsstater, det såkaldte SIIF-rapporteringsværktøj.

Anbefaling 1 e)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

Kommissionen vil uafhængigt af denne revision igangsætte en bred gennemgang af rapporteringskravene i EU's miljølovgivning i forbindelse med EU-dagsordenen for bedre regulering².

² COM(2015) 215 final. Bedre regulering for bedre resultater – En EU-dagsorden, af 19.5.2015.

109

Kommissionen erkender også, at der er risiko for tab af midler på programplan ifølge artikel 93 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for de fire undersøgte medlemsstaters vedkommende. Nogle af de primære grunde til forsinkelserne i gennemførelsen er beskrevet i Kommissionens svar på punkt 38 og 106.

For at finde måder, hvorpå gennemførelsen af de berørte programmer kunne fremskyndes, og frigørelsesrisikoen mindskes, blev der ultimo 2014 nedsat en taskforce vedrørende gennemførelsen med fokus på bl.a. at sætte gennemførelshastigheden op i de fire berørte medlemsstater.

For desuden at sikre en smidig afslutning af en række projekter har Kommissionen foreslået en ændring af retningslinjerne for afslutning af programmer med henblik på at indføre mere fleksibilitet på visse områder, herunder opdeling i faser af uafsluttede projekter fra 2016 og frem (se også Kommissionens svar på punkt 40).

110

Hovedmålene med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden i programperioden 2007-2013 er at indskrænke forskellen mellem EU-regionernes socioøkonomiske udviklingsniveau og ikke nødvendigvis at bidrage til at overholde tidsfristerne i byspildevandsdirektivet. Dette falder ind under de berørte medlemsstaters ansvar og er uafhængigt af størrelsen af de tildelte midler. På den baggrund er bidraget fra EFRU/SF i 2007-2013 da meget muligt heller ikke tilstrækkeligt til at opfylde alle behov for kloakinfrastruktur med henblik på at overholde fristerne i byspildevandsdirektivet.

Anbefaling 2 a)

Kommissionen accepterer til dels denne anbefaling.

For så vidt angår byområder med over 2000 PE, er anbefalingen allerede efterlevet, idet der allerede stilles dette krav i artikel 17 i byspildevandsdirektivet. Rapporteringen i henhold til artikel 17 skal forene behovet for at rapportere med fremskridtene med at gennemføre byspildevandsdirektivet. Denne information offentliggøres og ajourføres af medlemsstaterne hvert andet år i tilfælde af ændringer i overensstemmelse med artikel 17 i byspildevandsdirektivet. Desuden kan medlemsstaterne ved at følge den nye rapporteringsskabelon (vedtaget ved afgørelse nr. 2014/431/EU af 26.6.2014 om nye formkrav ved underretning) oplyse om gennemførelsen af programmerne, herunder om planlagte investeringer, tilhørende anvendelse af midler og frister for hvert omhandlet projekt. Et af SIF-pilotprogrammets mål er at gøre denne information tilgængelig for offentligheden.

Vedrørende byområder med under 2000 PE mener Kommissionen, at sådanne krav unødigt ville øge rapporteringsmængden og i sidste ende måske føre til unøjagtigheder i de data, som medlemsstaterne indberetter. Desuden stilles der ikke krav om rapportering for disse byområder i byspildevandsdirektivet.

Anbefaling 2 b)

Kommissionen accepterer denne anbefaling.

2014-2020-programmerne har primært fokus på byområder med over 2000 PE. Dette er også målet for de rapporteringskrav, der er fastlagt i artikel 17 i byspildevandsdirektivet (se også svaret på ovenstående litra a)).

111

Kommissionen mener, at det påhviler medlemsstaterne at træffe afgørelse om anlægstilladelser.

114

Byspildevandsdirektivet regulerer ikke størrelsen af anlæggene ud over de generelle forpligtelser i medfør af artikel 4. Desuden er det vigtigt at bemærke, at denne type infrastruktur har en lang levetid, og det er vanskeligt kun at vurdere en hensigtsmæssig størrelse på kort sigt. Generelt kan anlæggets størrelse bestemmes af flere faktorer, herunder en sikkerhedsmargin til at opfylde byspildevandsdirektivet i det lange løb. Det skal således kunne klare f.eks. sæsonudsving som følge af variationer i aktiviteten inden for turisme eller tilledning fra massive regnskyl, og der skal være taget højde for eventuelle fremtidige tilslutninger som følge af befolkningstilvækst (se også Kommissionens svar på punkt 65).

Anbefaling 3 a)

Kommissionen kan ikke acceptere denne anbefaling. I øjeblikket agter Kommissionen ikke at igangsætte en vurdering af, om koncentrationsgrænserne i byspildevandsdirektivet er hensigtsmæssige, ej heller at gennemgå direktivet i den nærmeste fremtid.

Anbefaling 3 b)

Kommissionen kan ikke acceptere denne anbefaling.

Da Kommissionen udarbejdede sin meddelelse om miljøtilsyn i 2012, vurderede den i grove træk medlemsstaternes regler, kontroller og tilsyn vedrørende EU's miljølovgivning. Selv om dette arbejde har vist, at der kun var få tilgængelige oplysninger om tilsynsordningernes kapacitet i flere af medlemsstaterne, og anvendelsen af bøder så ud til at variere³, mener Kommissionen, at typen, antallet og hyppigheden af kontrollerne og tilsynene bedst bestemmes af medlemsstaternes myndigheder på grundlag af en risikovurdering. Hvad angår bøder, foregår kontrollen af overholdelsen i øjeblikket med hjemmel i medlemsstaternes lovgivning til gennemførelse af direktiv 2008/99/EF⁴, som bl.a. rummer bestemmelser om bøder pålagt fysiske og juridiske personer for de alvorligste miljølovsovertrædelser, herunder dem, der berører direktiv 91/271/EØF (byspildevandsdirektivet).

³ <http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/Final%20report%20inspections.pdf>

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/99/EF af 19. november 2008 om strafferetlig beskyttelse af miljøet, EUT L 328 af 6.12.2008, s. 28-37.

Anbefaling 3 c)

Kommissionen accepterer denne anbefaling og vil undersøge muligheden i lyset af resultaterne af den relevante undersøgelse, der er igangsat for nylig.

Anbefaling 3 d)

Kommissionen accepterer Rettens anbefaling.

I overensstemmelse med forordningen om programperioden 2014-2020 vil Kommissionen anvende uafhængige ekspertvurderinger (herunder Jaspers) til at sikre sig, at spildevandsrensingsanlæggene dimensioneres korrekt. Det er imidlertid medlemsstaternes skøn, der afgør, om der skal foretages en cost-benefit-analyse.

Anbefaling 3 e)

Kommissionen accepterer denne anbefaling. Kommissionen vil dog gerne bemærke, at der ikke pålægges medlemsstaterne lovpligt til at anvende eksisterende praksis eller deltage i benchmarkingaktiviteter (se også Kommissionens svar på punkt 71).

116

Kommissionen mener, at den nævnte deponering eller langtidsopbevaring af slam i Rumænien ikke er en bæredygtig løsning og ikke bør accepteres i samfinansierede projekter.

117

Kommissionen overvejer en revision af gødningsforordningen 2003/2003. En af de muligheder, der overvejes, er i en revideret gødningsforordning at fastlægge retligt bindende grænseværdier for tungmetaller og muligvis lade spildevandsslam være omfattet, når det opfylder sådanne krav til gødningssegenskaber.

Anbefaling 4 a)

Kommissionen kan ikke acceptere denne anbefaling. Kommissionen tilskynder systematisk medlemsstaterne til at inddrage passende løsninger på slambehandling i den infrastruktur, der er genstand for større projektansøgninger om støtte fra fondene. Men Kommissionen kan ikke pålægge medlemsstaterne denne praksis inden for den eksisterende retlige ramme, idet medlemsstaterne ikke har pligt til at gøre den endelige betaling til programmerne betinget af, at der findes en passende løsning på genanvendelse af spildevandsslam.

Anbefaling 4 b)

Kommissionen accepterer til dels denne anbefaling. Kommissionen planlægger ikke på nuværende tidspunkt at foreslå en revision af slamdirektivet, idet den først træffer beslutning om en mulig revision af gødningsforordningen, før den beslutter sig med hensyn til en eventuel gennemgang af slamdirektivet.

118

Kommissionen anfører, at vandrammedirektivet (artikel 9) krævede, at medlemsstaterne inden 2010 havde sikret, at de forskellige vandanvendelsessektorer ydede et passende bidrag til dækning af omkostningerne i forbindelse med vandforsyningspligtigheder.

Kommissionen mener, at et passende takstsystem ikke kun er vigtigt i henseende til EFRU's bidrag, men også ønskeligt af hensyn til driftens rentabilitet på lang sigt. Den afskrækkende virkning, som det anvendte omkostningsdækningsprincip hidtil har haft, vil blive mindsket betydeligt, idet de potentielle støttemodtagere i programperioden 2014-2020 ikke nødvendigvis bliver nødt til at foretage en cost-benefit-analyse for at fastslå finansieringsgabene i deres projekter, men kan anvende en fast procentsats for indtægter på 25 %.

Anbefaling 5 a)

Kommissionen accepterer denne anbefaling. Medlemsstaterne har pligt til at gennemføre en hensigtsmæssig takstpolitik for vand i medfør af artikel 9, stk. 1, i vandrammedirektivet og forhåndsbetingelse 6.1 i bilag XI til forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for fondene.

Imidlertid understreger Kommissionen, at det på grund af vandværdiernes flerdimensionelle karakter og det forhold, at de 4 % som overkommeligt niveau kun er en anbefaling, påhviler medlemsstaterne at fastsætte den endelige sats.

Anbefaling 5 b)

Kommissionen kan ikke acceptere denne anbefaling.

I mangel af en specifik retlig ramme påhviler det ejerne/operatørerne af kloakinfrastrukturen og dermed medlemsstaterne at sikre, at der hensættes tilstrækkelige midler til den nødvendige vedligeholdelse og fornyelse.

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- et eksemplar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- flere eksemplarer eller plakater/kort:
hos Den Europæiske Unions repræsentationer (http://ec.europa.eu/represent_da.htm)
hos delegationerne i ikke-EU-lande (http://eeas.europa.eu/delegations/index_da.htm)
ved at kontakte Europe Direct (http://europa.eu/eurodirect/index_da.htm)
eller ringe på 00 800 6 7 8 9 10 11 (frikaldsnummer fra overalt i EU) (*).

(*) Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Betalingspublikationer:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Spildevand og kloakslam kan forringe jordens og vandets kvalitet. EU har derfor vedtaget direktiver og medfinansieret opsamlingsystemer og spildevandsrensningsanlæg. Retten kontrollerede gennemførelsen af direktivet om rensning af byspildevand i fire medlemsstater i Donaus opland. Den undersøgte også en stikprøve på 28 rensningsanlæg for at se, hvordan de behandlede spildevand, håndterede slammet og sikrede finansiell bæredygtighed. Retten kommer med anbefalinger til rapportering om, hvordan rensningsanlæggene kan blive mere effektive, produktive og bæredygtige, om koncentrationsgrænsernes relevans, om anvendelsen af slam fra rensningsanlæg og om overvågningen af forurenende stoffer i slam.

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Publikationskontoret